Ազգ
Azg
armenian daily
29 ՕԳՈՍՏՈՍ 2000 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 150 (2118)

Բայց Ադրբեջանցի լեռնագնացները բարձրանում են Արարատ

ԲԱՔՈՒ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄՆԱՐՔ: Այսօր միջազգային արշավախմբի կազմում ընդգրկված ադրբեջանցի լեռնագնացներն սկսել են վերելքը դէպի Արարատ (5165 մ): Ադրբեջանը ներկայացնում է 9 մարդ, որոնց թւում է նաեւ «Թուրան» գործակալութեան լրատուական բաժնի խմբագիր Շահին Հաջիեւը:

Նախօրէին ադրբեջանցի լեռնագնացները ժամանել են Իգդիրից ոչ հեռու գտնուող ճամբար, իսկ արդէն այսօր վաղ առաւօտեան սկսել են վերելքը, որը նախատեսւում է աւարտել սեպտեմբերի 5-ին: Արշաւի իրականացման գործին աջակցութիւն են ցոյց տուել Ադրբեջանի երիտասարդութեան եւ սպորտի նախարարութիւնն ու «Բրիթիշ փեթրոլեում» նավթային ընկերութիւնը:

Թուրքական կողմի հրավերն ստացուել էր այն բանից հետո, երբ ադրբեջանցի լեռնագնացները հաղթահարեցին Ադրբեջանի անանուն գագաթներից մէկը:

ԲԵՅՐՈՒԹ

Լիբանանում խորհրդարանական ընտրութիւնների առաջին փուլ

Անակնկալներ եւ «ներհայկական» խժդժութիւններ

Կիրակի օրը Լիբանանում կայացաւ խորհրդարանական ընտրութիւնների առաջին փուլը եւ արձանագրեց առաջին անակնկալ արդիւնքներն ու ... «ներհայկական» խժդժութիւնները: Բայց նախ՝ անակնկալների մասին:

Լիբանանի հիւսիսում, Բաաբդայում, Շուֆում, Մեթնում (Լեռնալիբանան) եւ Ջիբեյլում կայացած ընտրութիւններում, որոնց մասնակցել է ընտրողների 66-ից 24 տոկոսը, նախնական արդիւնքներով առաւելութեան հասաւ դրուզների ղեկավար Վալիդ Ջումբլաթի ղեկավարած ցանկը, ինչպէս նաեւ հանրապետութեան նախկին նախագահներից (մինչեւ վերջերս վտարանդի) Ամին Ժեմայելի որդին՝ Պիերը:

Եվ եթէ ջումբլաթականների հաղթանակը նախատեսելի էր հատկապէս դրուզաբնակ Շուֆում (մանաւանդ որ երկիր վերադարձած Ամին Ժեմայելը դրուզների միջնաբերդ Մուխթարա գիւղում երկու օր առաջ համբուրուել-հաշտուել էր իր ոխերիմ հակառակորդ Վալիդ Ջումբլաթի հետ), ապա անակնկալ էր ընտրութիւններում Սիրիայի իշխանութիւններին շատ մօտիկ կանգնած ղեկավարներ՝ «Լիբանանեան ուժերի» նախկին հրամանատար Հոբեյկայի, Լիբանանի նախկին արտգործնախարար Բուեյզի եւ ներքին գործերի նախկին նախարար Խաթիբի պարտութիւնը: Ասենք, վերջիններիս ընտրական ձախողութիւնը ամենեւին չի նշանակում Լիբանանում սիրիամէտ ուժերի նահանջ, քանզի երկրում ընտրութիւններն ընթանում են սիրիամէտ եւ՝ առաւել սիրիամէտ ուժերի միջեւ, իսկ վերջիններից են ոչ միայն սոցիալիստ Ջումբլաթը, այլեւ ծախակողմեան Նասիբ Լահուդը, որոնք փաստօրէն հանրապետութեան նախագահ Էմիլ Լահուդին եւ ներքին գործերի նախարար Միշել Մըրին ընդդիմադիր են:

Լեռնալիբանանի շրջանում, որի մէջ է մտնում նաեւ հայահոծ Բուրջ Համուդը, իրար դէմ էին դուրս եկել 2 հայ թեկնածուներ՝ ՀՅԴ ներկայացուցիչ Սեպուհ Հովնանեանը եւ Լիբանանի կոմկուսի ներկայացուցիչ Րաֆֆի Մադոյեանը (Լիբանանում եւ Սիրիայում կոմկուսի հիմնադիրներից Հարութիւն Մադոյեանի թոռը): Երէկ լոյս տեսած լիբանանեան թերթերը դեռեւս չէին կարողացել ճշտել, թէ նրանցից ում օգտին էին աւել ձայն տուել ընտրողները, սակայն փոխարէնը նկարագրում էին Բուրջ Համուդում կատարուած խժդժութեան դէպքերը: Դաշնակցականներն արգելել են Մադոյեանի աւտոմեքենային անցնել Բուրջ Համուդի փողոցներով եւ կոտրել են ապակիները, իսկ վերջինիս կողմնակիցները կրակ են բացել արգելողների վրա, եւ սկսուել է երկկողմ հրաձգութիւն: Մադոյեանը ամբաստանում է դաշնակցներին, որ ընտրութեան օրէնքի բազմաթիւ խախտումներ են թոյլ տուել եւ ահաբեկել իր կողմնակիցներին:

Դժբախտաբար, հայկական համայնքում սա միակ միջադէպը չէ ընտրութիւնների այս օրերին: Մի քանի օր առաջ, երկու հատուածների բաժանուած ՍԴՀնչակեան կուսակցութեան երկու թեկնածուների՝ Եղիկ Ջերէջեանի եւ Միհրան Սեֆերեանի կողմնակիցների միջեւ էին բախումներ կատարուել՝ գրասենեակների փոխադարձ հրկիզման ուղեկցութեամբ:

Այդուհանդերձ, Լիբանանի 128 հոգանոց խորհրդարանում հայկական 7 աթոռների համար գլխաւոր պայքարը դեռեւս առջեւում է:

Ընտրութիւնների հաջորդ փուլում իրար դէմ պայքարելու են ՀՅԴ-ի կազմած «Միասնական ճակատը» եւ ՌԱԿ-ի գլխաւորած «Ճշմարտութեան ճակատը»: Նրանք վիճարկելու են հայ առաքելական 3, հայ կաթոլիկ 1 եւ բողոքական 1 աթոռների պատկանելիութեան հարցը: ՌԱԿ-ի թեկնածուն է, ինչպէս նշել ենք նախապէս, Յակոբ Գասարճեանը:

Մաղթենք, որ գոնէ այս անգամ անախորժութիւններ չեն պատահի:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հայաստան ժամանեց Յունաստանի պաշտպանութեան նախարարութեան պատուիրակութիւնը

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օգոստոսի 28-ին պաշտօնական այցով Հայաստան ժամանեց Յունաստանի Ազգային պաշտպանութեան նախարարութեան պատուիրակութիւնը՝ Յունաստանի ԶՈՒ Գլխաւոր շտաբի պետ, գեներալ Մանուսոս Պարայուդակիսի գլխաւորութեամբ: Երեւանի «Զվարթնոց» օդանաւակայանում պատուիրակութեանը դիմաւորեցին ՀՀ պաշտպանութեան փոխնախարար, ԶՈՒ Գլխաւոր շտաբի պետ, գեներալ-լեյտենանտ Միքայել Յարութիւնեանը եւ Հայաստանում Յունաստանի դեսպան Ձորզաֆոս Պանայոտիսը:

Գեներալ Մ. Պարայուդակիսը յայտնեց, նախատեսուող հանդիպումների ընթացքում հայկական կողմի հետ նախատեսւում է քննարկել ռազմատեխնիկական, ռազմաքաղաքական եւ ուսումնական խնդիրներ: Ընդգծուեց, որ որպէս ՆԱՏՕ-ի «Գործընկերութիւն հանուն խաղաղութեան» ծրագրի մասնակից երկրներ, կքննարկուեն առաւել արդիւնաւէտ համագործակցութեան ուղիները, ինչպէս նաեւ տարածաշրջանում տիրող ռազմաքաղաքական իրադրութիւնը, դրա զարգացման միտումները, հայ-յունական ռազմական համագործակցութեան ներկա վիճակն ու ընդլայնման հնարաւորութիւնները, մասնաւորապէս՝ Յունաստանի ռազմաուսումնական հաստատութիւններում հայ սպաների պատրաստման, ՀՀ զինուած ուժերում խաղաղապահ զումարտակի կազմաւորման, ՀՀ զինուած ուժերին Յունաստանի կողմից աջակցութեան համակարգման հետ կապուած հարցերը: Նշենք, որ իբրեւ մարդասիրական օգնութիւն յունական կողմը Հայաստան էր բերել բժշկական սարքաւորումներ եւ տեխնիկա, ինչպէս նաեւ դեղորայք:

Հոգեւոր առաջնորդները խաղաղութիւն են քարոզում

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աշխարհի խոշորագոյն կրօնների բարձրաստիճան հոգեւորականութեան աւելի քան 1000 ներկայացուցիչներ են հաւաքուել խաղաղութեան համաժողովի Նիւ-Յորքում: Չորս օրուայ ընթացքում համաժողովի պատուիրակները կպարզեն եւ միջազգային հակամարտութիւնների լուծման ուղիներ կորոնեն: Թէեւ Միացեալ ազգերի կազմակերպութիւնը համաժողովի պաշտօնական կազմակերպիչը չէ, որոշ միջոցառումներ տեղի կունենան ՄԱԿ-ի հովանաւորութեամբ: Համաժողովի ֆինանսաւորման համար միջոցների մեծ մասը հատկացուել է հեռուստատեսային մագնատ Թեդ Թըրների (CNN) կողմից, որը եւ դարձել է համաժողովի պատուաւոր նախագահը:

Ինչպէս հաղորդում է BBC-ն, համաժողովին չեն մասնակցում Հռոմի պապը եւ Տիբեթի հոգեւոր առաջնորդ Դալայ-լաման, որին չեն հրաւիրել՝ երկյուղելով զայրացնել չինական իշխանութիւններին: Չի ժամանել նաեւ Երուսաղէմի մուֆթի Իքրեմա Սաբրին, որը չի ցանկացել հանդիպել Իսրայելի ռաբունապետ Մեիր Լաուի հետ:

ՆԱՏՕ-ի գլխաւոր քարտուղարի այցը Հայաստան նախատեսւում է սեպտեմբերի 28-ին

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄՆԱՐՔ: ՆԱՏՕ-ի գլխաւոր քարտուղար Ջորջ Ռոբերտսոնի այցը Երեւան նախատեսւում է սեպտեմբերի 28-ին: Այդ մասին հաղորդեցին Հայաստանի արտգործնախարարութեան հասարակայնութեան հետ կապերի վարչութիւնից: Նախատեսւում են ՆԱՏՕ-ի գլխաւոր քարտուղարի հանդիպումները Հայաստանի բարձրագոյն ղեկավարութեան հետ, որոնց ընթացքում կքննարկուեն, մասնաւորապէս, «Գործընկերութիւն հանուն խաղաղութեան» ծրագրի շրջանակներում համագործակցութեանն առնչուող հարցեր: Ջորջ Ռոբերտսոնը կայցելի նաեւ Թբիլիսի եւ Բաքու:

Իսրայելի վարչապետը Թուրքիայում

ԱՆԿԱՐԱ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իսրայելի վարչապետ Եհուդ Բարաքը մեկօրեայ այցով ժամանել է Թուրքիա: Քննարկուող հիմնական թեմաներն են Մերձաւոր Արեւելքի խաղաղութեան գործընթացը եւ ռազմական արդիւնաբերութեան ոլորտում թուրք-իսրայելական համագործակցութիւնը: Վերջին ժամանակներում երկու երկրների ռազմական համագործակցութեան ոլորտում որոշ հիմնախնդիրներ են ծագել, սակայն թուրք փորձագէտները կարծիք են յայտնել, թէ դա չի անդրադառնա երկկողմ ռազմավարական համագործակցութեան վրա: Քննարկուելիք թեմաներից է նաեւ «Մանավգաթ» նախագիծը, որով նախատեսւում է Թուրքիայից տարեկան 50 մլն. խոր. մ ջուր ներմուծել Իսրայել: NTV հեռուստաալիքի հաղորդմամբ, Էջեւիթ-Բարաք հանդիպման ժամանակ Թուրքիայի վարչապետը անդրադարձել է Իսրայելի կրթութեան նախարար Սարիդի եւ արդարադատութեան նախարար Բեյլինի Հայոց ցեղասպանութեան շուրջ արած յայտարարութիւններին: Յիշեցնենք, որ նախարարները հանդէս էին եկել Հայոց եղեռնի դասավանդումը Իսրայելի կրթական ծրագրերում ներառելու նախաձեռնութեամբ: Իսրայելի վարչապետն այս կապակցութեամբ կրկին հիշեցրել է, թէ «այդ յայտարարութիւնը եղել է նախարարների անձնական կարծիքը եւ այն չպէտք է կապել կառավարութեան անուան հետ»: Անդրադառնալով հայ-ադրբեջանական հակամարտութեանը, վարչապետ Էջեւիթը յայտարարել է, թէ «հայկական ուժերը պէտք է անհապաղ ազատեն գրաւեալ տարածքները՝ հանուն տարածաշրջանային կայունութեան վերականգնման»:

ԱՂԷՏ

«Հերթական արտակարգ պատահարը» Ռուսաստանում

ՄՈՍԿՎԱ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը գտնում է, որ հրդեհը Օստանկինոյի հեռուստաաշտարակում՝ «հերթական արտակարգ պատահարն» է, որ ցոյց տուեց, թէ ինչ վիճակում են գտնւում կենսական կարեւոր օբյեկտները ոչ միայն Մոսկվայում, այլեւ ողջ երկրում: Ըստ նրա, միայն տնտեսական զարգացումը կարող է կանխարգելել նման միջադէպերը: Ըստ հեռուստակենտրոնի ղեկավարութեան ներկայացուցչի, նյութական վնասը հրդեհից դեռ չի որոշուած եւ վաղ է խոսել հեռուստաաշտարակի վերականգնման մասին:

Հրդեհի պատճառներից մէկը կարող էր լինել աշտարակի սարքաւորումների լուրջ ծերբեռնուածութիւնը, գտնում է հրշէջ պահպանութեան բարձրաստիճան մի սպա: Չի բացառւում նաեւ, որ վերջին տասը տարում աշտարակում գտնուող տեխնիկայով», ասել է նա: Ստոյգ կարելի է ասել միայն հեռուստաաշտարակի տեխնիկական փաստաթղթերի ուշադիր հետազոտութիւնից, ինչպէս նաեւ հրդեհա-տեխնիկական եւ ինժեներա-շինարարական փորձաքննութեան եզրակացութիւնից հետո:

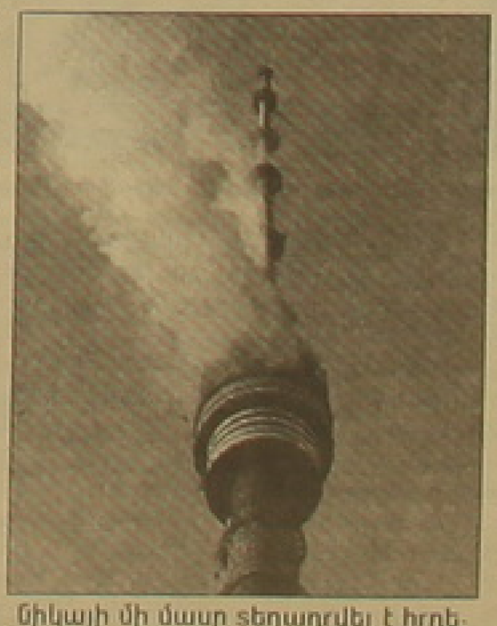

Շիկայի մի մասը տեղադրուել է հրդեհային անվտանգութեան կանոնների խախտումներով: «Պէտք է ենթադրել, որ Օստանկինոյի աշտարակը մոտաւորապէս 30%-ով «գերբեռնուած» էր

Մոսկվայից ստացուած վերջին տեղեկութիւնների համաձայն, հրդեհը 540-մետրանոց Օստանկինոյի հեռուստաաշտարակում, կարծես թէ, հաջողուել է մարել: «Ռոսիա» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, չորս մարդ, որոնք կտրուել էին գետնից եւ որոնց ճակատագիրը լուրջ վախ էր հարուցում, ողջ են եւ տեղափոխուել են հիւանդանոց: Մինչդեռ ՆՏՎ հեռուստակայանի հաղորդման համաձայն, նախնական տուեալներով, զոհուել է երկու մարդ: Հրդեհի պատճառով դադարեցուել է պլիճների մեծ մասի հեռուստահեռարձակումը:

Շառլ Ազնավուրի արձանը կկանգնեցվի Ասողի հրապարակում

Գյումրիի Ասողի հրապարակի կենտրոնում, այստեղ գտնվող Ձաղբանակի կամարի ներքո շուտով կտեղադրվի Շառլ Ազնավուրի 4,5 մետրանոց պղնձաձույլ արձանը: Դա կլինի գյումրեցիների սրտագին երախտագիտության արտահայտությունն աշխարհահռչակ երգչին ու մեծ հայրենակցին 88-ի աղետից հետո ցուցաբերած անգնահատելի

ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Շիրակի խճանկար

բարոյական ու նյութական աջակցության համար: Արդեն մի քանի օր է՝ նշված տարածքում շինարարական-նախապատրաստական ծավալուն աշխատանքներ են սկսվել պատվանդանի տեղադրման համար: Արձանի տեղադրումից բացի նախատեսվում է նաեւ երեսպատել բետոնե հաղթակամարը, բարեկարգել ու գեղագիտական մտահղացմանը համահունչ դարձնել հարակից տարածքը:

Մտահղացման եւ Ազնավուրի արձանի հեղինակը գյումրեցի քանդակագործ Սամվել Պետրոսյանն է, եւ սա նրա տարիների համառ որոնումների ու աշխատանքի արդյունքն է: Քանդակի մանրակերտը նախապես արժանացել է մեծանուն երգչի հավանությանը, նրա համաձայնությունն է ստացվել նաեւ տեղադրման վայրի ընտրության հարցում: Շինարարական-նախապատրաստական փուլը տեւելու է 3 ամիս եւ բոլոր մյուս աշխատանքների հետ միասին արժենալու է 30 հազար ամերիկյան դոլար, որի ֆինանսավորումը ստանձնել է քաղաքի «Ույուտ» անհատական ձեռնարկությունը: Արձանի բացումը սպասվում է անձամբ իր Շառլ Ազնավուրի մասնակցությունը:

Հայ-թուրքական ձեռնարկության նախագիծ

Գրեթե կաթվածահար արդյունաբերությամբ Գյումրին չի գրավում արտասահմանյան ներդնողներին: Դրան մինչեւ այժմ չի նպաստել նաեւ հանրապետության փոփոխվող կառավարությունների վարած քաղաքականությունը: Քաղաքի արդյունաբերության մեջ առաջին ներդրում կատարողներից կարող է դառնալ թուրքական «Նետեքստեքստիլ» ընկերությունը, որը շահագրգռություն է հանդես բերել «Գյումրիտեքստիլ» ՓԲԸ-ի նկատմամբ: Վերջինիս բազայի վրա նախատեսվում է հիմնել համատեղ ձեռնարկություն: ՀՀ կառավարության հետ արդեն բավականին ժամանակ ընթացող բանակցություններում լիարժեք համաձայնության գալու եւ ներկայիս ձեռնարկությունում առկա որոշ խնդիրների կարգավորման դեպքում թուրքական ընկերությունը խոստանում է «Գյումրիտեքստիլի» վերազինման համար կատարել մեկ միլիոն դոլարի ներդրում, մինչեւ հաջորդ տարվա մայիս ամիսը աշխատանքով ապահովելով 1000 մարդու:

Թողարկվելիք մանվածքային արտադրանքը, ապա եւ գործվածքն ու տրիկոտաժեղենը ծրագրվում է իրացնել ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին շուկայում:

Ամերիկացիներին՝ հայկական «Շվեյցարական» պանիր

Խորհրդային տարիներին Շիրակի ներկայիս մարզի եւ մասնավորապես Աշոցքի շրջանի ալպյան արոտներից ստացվող կաթի հումքից արտադրվում էր «Շվեյցարական» կոչվող թանկարժեք պանրատեսակը, որը մեծամասամբ արտահանվելով՝ երկրին բերում էր վալյուտային եկամուտներ: Վերջերս Աշոցքի պանրագործարանում ամերիկյան պատվերով վերսկսվել է իր յուղայնությամբ ու համային հատկանիշներով յուրատեսակ այդ պանրի արտադրությունը: Հաջողության եւ արտադրական ծավալների ընդլայնման դեպքում այն կարող է խթանել բարձրորակ կաթի մթերումները գյուղացիական տնտեսություններից, օգուտ տալ գյուղացուն:

Նոր արտադրատեսակ է յուրացվել մարզի մեկ այլ՝ Ամասիայի կաթի գործարանում: Այստեղ կարտադրվի սննդարար ու համեղ խտացրած կաթ, որը մինչեւ այժմ սովորաբար ներմուծվել է Ռուսաստանից եւ Ուկրաինայից: Շուկայում հայրենական մակնիշով այդ սիրված սննդատեսակի հայտնվելը, անշուշտ, հաճելի նորություն կլինի հայաստանցի սպառողի համար:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ,
Գյումրի

ԿԱՊ

«Հայհամակարգչի» գործունեությունը չի դադարեցվելու

«Ազգն» արդեն անդրադարձել է ՀՀ կապի եւ տրանսպորտի նախարարության լիցենզիոն հանձնաժողովի որոշումներին, համաձայն որոնց կասեցվելու է «Հայհամակարգիչ» ընկերության ինտերնետ ելք ապահովող ծառայությունների մատուցումը: Սակայն դա կատարվել է ոչ թե ընկերությանը պատժելու նպատակով, այլ հենց նրա խնդրանքով: Համենայն դեպս այդպես մեկնաբանեց վերոնշյալ որոշումները «Հայհամակարգիչ» ընկերության գլխավոր տնօրեն Վահրամ Մխիթարյանը: Բանն այն է, որ «Հայհամակարգիչը» դեռեւս այս տարվա ապրիլի 5-ին դիմել է Արմենտելին INTELSAT-604 արբանյակով արտաքին ելքի տրամադրման խնդրանքով: Քանի որ Արմենտելը չունի այն տեխնիկական հնարավորությունները, որոնք անհրաժեշտ են «Հայհամակարգչին», ապա վերջինս «Միր» հեռուստաընկերության արբանյակի միջոցով ինքն է կապուղի հաստատել Ռուսաստանում այս բնագավառում խոշորագույն մատակարար Ռոստելեկոմի հետ եւ առաջարկել Արմենտելին՝ այդ կապուղու շահագործման մասին պայմանագիր կնքել: Պայմանագրի բոլոր կետերը համաձայնեցվել են Արմենտելի հետ, բացի սակագներից, որի հետեւանքով էլ այն դեռեւս կնքված չէ: Դրա պատճառը, ըստ Վահրամ Մխիթարյանի, կապի նախկին նախարար Ռուբեն Տոնոյանի դիրքորոշումն է, որը սակագնի հաստատման որեւէ քայլ չձեռնարկեց: Արմենտելն էլ, պատճառաբանելով այն փաստը, որ սակագնի հաստատումը կառավարության լիազորությունների մեջ է մտնում, հրաժարվում է պայմանագիր կնքելուց: Հարցի կարգավորման նպատակով Վահրամ Մխիթարյանը հուլիսի 24-ին դիմել է վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանին՝ պարզաբանելով իրավիճակը եւ նշել, որ խնդրո առարկան ոչ թե Արմենտելի մենաշնորհը խախտելն է, այլ այդ մենաշնորհի չիրականացնելը նրա կողմից: «Հայհամակարգչի» գլխավոր տնօրենի հավաստմամբ, այս նամակին հաջորդել են գործնական քայլեր: ՀՀ կապի եւ տրանսպորտի նախարարությունը Արմենտելին տեղեկացրել է, որ կապուղու սակագին կառաջարկվի, որից հետո ընկերությունը պետք է արագացնի «Հայհամակարգչի» հետ վարձակալության պայմանագրի կնքման ընթացքը: Այսինքն, Վահրամ Մխիթարյանի հավաստմամբ, ոչ ոք իրենց ծառայությունները չի ընդհատել եւ իրենց արտոնագրից չի զրկել: Մրցակից ընկերությունների («Արմինկո», «Վեբ» եւ այլն) կողմից նման, ինչպես նաեւ գույքի բռնագրավման, եկամուտների բռնագանձման մասին տեղեկատվության տարածումը փաստերի խեղաթյուրում է, որի պատճառը, համաձայն «Հայհամակարգչի» տնօրենի, բաժանորդների իրենց մոտ տեղափոխվելն է: Իսկ իրենք առաջարկում են ավելի ցածր գին, ինտերնետին միանալու բարձր արագություն (8 Մբիտ/վրկ՝ մյուս կազմակերպությունների 2 Մբիտ/վրկ փոխարեն) եւ որակ:

Այսպես, թե այնպես, որքա՞ն էլ «Հայհամակարգչի» տնօրենը փորձում էր արդարացնել Արմենտելի դիրքորոշումը, փաստ է, որ Արմենտելը եւս, օգտվելով ոլորտում մենաշնորհից, իր հերթին ոչինչ չի ձեռնարկել «Հայհամակարգչի» հետ պայմանագրի կնքումն արագացնելու նպատակով եւ ավելին, նրա բողոքից հետո է կասեցվել «Հայհամակարգչի» արտոնագիրը: Եվ դեռ հարց է, կապուղու սակագինը կառավարության կողմից հաստատվելուց հետո Արմենտելը կշարունակի՞ համառել, թե վերջապես, ինչպես նշված է լիցենզիոն հանձնաժողովի որոշման մեջ, «սեղմ ժամկետում արագագործ կապուղու վարձակալման» պայմանագիր կկնքի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Գերմանիայի դեսպանության նվերը 8-րդ բուժմիավորման լաբորատորիային

Բժշկուհի Լորետա Բաբայանը եւ Սաբրինա Շմիտը:

Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության գործունեությունը Հայաստանում առանձնապես աշխուժացել է դեսպան Ֆոլկեր Զայթցի նշանակումից հետո: Գերմանական օգնությունը ոչ միայն ընդգրկում է տնտեսական, այլեւ մշակութային, մարզական, առողջապահական բնագավառներ: Զեյթունի 8-րդ հիվանդանոցին կից արդեն կառուցվում եւ ավարտին է մոտենում մանուկների արյան քաղցկեղի հատուկ մասնաբաժին, որն օժտվելու է արդիական սարքավորումներով: Վերջերս Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանության 3-րդ քարտուղար Սաբրինա Շմիտը 8-րդ բուժմիավորման լաբորատորիային հանձնեց արդիական մանրադիտակ՝ բժշկուհի Լորետա Բաբայանին: Հիշատակի լուսանկարներից հետո գերմանացի դիվանագետուհու պատվին կազմակերպվեց հյուրասիրություն, որի ընթացքում տկն Շմիտը ծանոթացավ Հայաստանի առողջապահության պահպանման համար տարվող դժվարին աշխատանքներին: Նա խոստացավ կազմակերպել նաեւ մասնագիտական դեղորայքի օգնություն՝ առաջիկա աշնանը կարիքավոր հիվանդներին օժանդակելու համար: Բժշկական անձնակազմը շնորհակալություն հայտնեց Գերմանիայի դեսպանությանը՝ համագործակցելու, առողջապահական բազմաթիվ հարցեր լուծելու համար:

Հ. ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ

«Գրանդ տոբակոյի» նախագահի աշխատավարձը դպրոցին

Մոտենում է սեպտեմբերի 1-ը: Վիկտոր Համբարձումյանի անվան թիվ 12 դպրոցը նոր ուսումնական տարին հովանավորի մատուցած հաճելի անակնկալներով կսկսի: Տնօրեն Վլադիմիր Ստեփանյանը մեզ հետ զրուցելիս նշեց, որ «Գրանդ տոբակո» ընկերության նախագահ, իրենց դպրոցի սան Հրանտ Վարդանյանը դեռեւս «Գրանդ ակումբի» գոյության ժամանակ (5 տարի առաջ) օժանդակում էր դպրոցին՝ ուսուցիչներին տրվող տարբեր նվերներով, պարգեւավճարներով եւ այլն: «Գրանդ տոբակոյի» ստեղծումից հետո նախագահը խոստացավ մեծացնել այդ օգնությունը, եւ պարբերաբար ծագող բոլոր հարցերի ժամանակ (վերանորոգում, կահավորում, տրանսպորտի, բանվորական ուժի տրամադրում եւ այլն) դպրոցի տնօրենության դիմումներն արագ արձագանք էին ստանում: Սակայն ամենանշանակալից քայլը կատարվեց 1999 թ. դեկտեմբերին: Այդ ժամանակ Հրանտ Վարդանյանը պայմանագիր կնքեց դպրոցի տնօրենության հետ, համաձայն որի 3 տարի շարունակ նրա՝ «Գրանդ տոբակոյի» նախագահի ամենամսյա աշխատավարձը (4200 դոլար) տրամադրվում էր դպրոցին՝ բացառապես ուսուցիչներին վճարելու նպատակով: Դրա շնորհիվ, բացի աշխատավարծից, դպրոցի 80 հոգիանոց կոլեկտիվը ստանում է հավելյալ վարձատրություն՝ 20-80 դոլար սահմաններում: Գումարը բաշխվում է նկատի ունենալով տվյալ ուսուցչի աշխատանքային ստաժը, ուսուցման արդյունավետությունը, դասաժամերի հաճախականությունը եւ այլն: Այս նախաձեռնությամբ «Գրանդ տոբակոյի» նախագահը ցանկացել է դրդել Հայաստանի մյուս գործարարներին, որպեսզի նրանցից յուրաքանչյուրն այս դժվարին ժամանակներում օժանդակի իր ավարտած դպրոցին:

Ա. Մ.

Ամերիկահայ բարերարներ Թուֆենկյանները կշարունակեն աջակցել Արցախին

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանն օգոստոսի 26-ին ընդունելով Արցախում գտնվող ամերիկահայ բարերարներ Ռալֆ եւ Սավի Թուֆենկյաններին, հանրապետության իշխանությունների եւ ժողովրդի անունից երախտագիտություն է հայտնել Թուֆենկյանների ընտանիքին՝ Արցախին ցուցաբերվող աջակցության համար:

Թուֆենկյան ամուսինները, որ Արցախ են ժամանել իրենց միջոցներով վերանորոգված Ստեփանակերտի թիվ 3 դպրոցի հանդիսավոր բացմանը մասնակցելու կապակցությամբ, երախտագիտություն հայտնեցին ԼՂՀ նախագահին ջերմ ընդունելության համար եւ նշեցին, որ մշտապես պատրաստ են աջակցելու հայրենի երկրի զարգացմանն ու բարգավաճմանը:

Զրույցի ընթացքում քննարկվել են ԼՂՀ-ում վերակառուցման աշխատանքների հեռանկարներին, ինչպես նաեւ տնտեսության զարգացմանն առնչվող մի շարք հարցեր:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Թ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ՉՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Կրթական

Հայաստանի բուհերին փորձություն է սպասում՝ ձեւական, թե իրական

Ի՞նչ հիմունքով համալսարանը կոչել համալսարան

«Ամբիցիաներ ունեցող ամեն մարդ Հայաստանում վեր է կենում եւ համալսարան բացում», մեր կրթական համակարգի մասին զրույցում նշեց Միչիգանի համալսարանի հայոց լեզվի եւ գրականության ամբիոնի վարիչ Գեւորգ Պարտակճյանը:

ՀՀ կառավարության վերջերս կայացրած որոշման համաձայն՝ Հայաստանում մասնավոր ուսումնական հաստատությունները, նաեւ 84 բուհերը պիտի անցնեն կրթական գործունեությունը թույլատրող լիցենզավորման գործընթաց: Այնուհետեւ նախատեսվում է հավատարմագրում՝ այս անգամ պետական հաստատությունները եւս ներառելով:

«Լիցենզավորման համար բուհերի առջեւ կոշտ պայմաններ են դրված», **«Ազգին»** վստահեցրեց ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության լիցենզավորման եւ հավատարմագրման ծառայության ղեկավար Ռոբերտ Գաբրիելյանը: Կոշտ պայմանները, որոնք ապահովելու են Շիրակացու, Գոշի, ընդհուպ Քըրք Քըրքորյանի անվան իրենց համալսարան եւ ակադեմիա կոչող հաստատությունների գործունեության իրավունքը, հետեւյալն են. ուսումնական պլաններ, գիտական աստիճաններ ունեցող, հիմնական դասախոսական կազմ, տարածք, գրադարան, տեղեկատվական բազա:

«10 մասնավոր բուհեր արդեն ունեն իրենց շենքերը կամ կառուցում են: Իհարկե, սա պարտադիր պայման չէ, կարելի է նաեւ վարձակալել: Բայց սեփական շենքի առկայությունը խիստ դրականորեն է ազդում լիցենզիա տալու վրա», ասաց Ռ. Գաբրիելյանը: Օրինակ, ինտերնետ կապը եւս պարտադիր պայման չէ, «թանկ հաճույք է», ըստ պրն Գաբրիելյանի: Պարզվում է՝ նման շենքեր կառուցելը թանկ հաճույք չէ: Շենքերի եւ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների միջեւ ընտրության առումով աշխարհում տրամագծորեն հակառակ պատկերացումներ են տիրում: «Համալսարանների դերը փոխվում է ինտերնետի պատճառով: Երբ կարող ես տանը նստած ցանկացած դասախոսություն լսել եւ գիրք կարդալ ինտերնետի միջոցով, հարց է ծագում, թե ո՞րն է այլեւս համալսարանների դերը դասական առումով: Այս առթիվ ԱՄՆ-ում լուրջ քննարկումներ են ծավալվում», պատմեց Գ. Պարտակճյանը: Մեզանում առաջնահերթություններն այլ են:

Իհարկե, ԱՄՆ-ի համեմատ մենք համալսարանների համեստ քանակություն ունենք: Ըստ պրն Պարտակճյանի, այնտեղ հեղինակավոր են շուրջ 25-ը: Ընդ որում, վերջիններս ներառում են ինչպես պետական, այնպես էլ մասնավոր կրթօջախներ: «Բացարձակ գերազանց լինելով հանդերձ էլ կարող ես չընդունվել այս համալսարանները: Մրցույթն ու ընտրությունն այնպիսին են, որ ուրիշ առավելություններ էլ են հարկավոր»: Բայց նաեւ սրանք ավարտելով էլ ունենում ես շատ հարգի եւ լավ վարձատրվող աշխատանք: Կազմակերպություններն ու հիմնարկներն իրենք են նշանավոր համալսարանների ուսանողներին աշխատանք առաջարկում, նույնիսկ մինչեւ նրանք կհասցնեն ավարտել:

ԱՄՆ-ում Միչիգանի, Բերկլիի եւ մյուս նշանավոր համալսարանների կրթություն ունենալը որոշում է ամեն ինչ: Այստեղ երկու հանգամանք է գործում՝ բարձրորակ կրթություն եւ օրգանական կապ աշխատանքի շուկայի հետ: Այս կապը ողջ աշխարհում շատ որոշիչ է եւ պարտադրում է նաեւ որակ: ՀՀ-ում Ֆրանսիայի դեսպանատան լեզվի կցորդ Սերժ Սուստրան **«Ազգին»** հավաստեց. «Ֆրանսիայում չկան պետական կամ մասնավոր համալսարաններ, որոնք կարող են իրենց թույլատրել վատ կրթություն տալ: Հինգ տարի է ընդամենը հարկավոր, որ դա իմացվի: Եթե աշխատանքի շուկայում ուսանողները հաջողություն չունեցան, որեւէ մեկն այլեւս չի գնա այդ համալսարան»:

Ֆրանսիայում նաեւ չկա պաշտամունքային վերաբերմունք համալսարան հասկացության հանդեպ: Երկրի ամենահեղինակավոր կրթական հաստատությունները կոչվում են պարզապես դպրոցներ: «Այդ դպրոցներ ընդունվում են խիստ ընտրությամբ: Եվ հետո շրջանավարտները չունեն աշխատանք փնտրելու անհրաժեշտություն: Նրանց առաջարկում են լավ պաշտոններ՝ բարձր աշխատավարձով», հավաստեց Ս. Սուստրան:

Մեր իրականության հետ այս երեւույթը կապ չունի, չկան բուհեր, աշխատանքի շուկա փոխներգործություն, մասնագետների պատրաստում ըստ պահանջարկի ռեալ հեռանկարի հաշվարկի:

Իսկ որպիսի՞ն է դրությունը կրթության որակի առումով: «Մեր պետության համար խիստ կարեւոր է պարզել թե պետական, թե ոչ պետական բուհերի տված կրթության որակը, ինչին էլ միտելու է հավատարմագրման գործընթացը», ասաց Ռ. Գաբրիելյանը: Հավատարմագրումը նախատեսում է 2 տարվա աշխատանքներ, որոնց արդյունքում իրենց գոյությունը շարունակելու (կամ չշարունակելու) իրավունք կստանան նրանք, ովքեր կհամապատասխանեն որակի՝ կառավարության սահմանած չափորոշիչներին: Չափորոշիչները յուրաքանչյուր մասնագիտության համար մշակված են ռուսականների կրկնումով: Ռ. Գաբրիելյանի կանխատեսումներով, եթե անգամ մասնավոր բուհերը դիմանան լիցենզավորման փորձությանը, ապա հավատարմագրման վկայական կստանա հազիվ 15-20 բուհ: Հավանաբար դա մեծ բախտավորություն պիտի լինի մեր արժեզրկված կրթական համակարգի համար, թեպետ դժվար է պատկերացնել, որ նորելուկները համապատասխանեն իրենց կոչմանը:

Դառնանք պետական բուհերին:

Պրն Գաբրիելյանի հավաստմամբ, հավատարմագրումը պիտի զգաստացնի հավասարապես պետական բուհերին, քանզի սրանք էլ վտանգ ունեն չստանալու հավատարմագիր եւ, հետեւաբար, փակվել: Ստանալու դեպքում էլ նրանք, ի դեմս մասնավորների, արդեն մրցակիցներ են ունենալու:

Արդյոք հավատարմագրումը օբյեկտիվորեն վե՞ր պիտի հանի ավանդաբար հեղինակություն վայելող պետական բուհերի, ասենք, պետական համալսարանի տված կրթության իրական որակը, եւ չափորոշիչներին չհամապատասխանելու դեպքում իրակա՞ն է նրանց գործունեության դադարեցումը: Պիտի վերացնի՞ այդ գործընթացն այսօրվա արժեզրկված երեւույթներն ու կեղծ արժեքները, այնպես, որ եղած պետական բուհերը չապրեն իներցիայով եւ բարի, այսօր արդեն գուցե կասկածելի հեղինակության հիման վրա, իսկ մասնավոր համալսարանները չշարունակեն բացվել կրպակների արագությամբ եւ դյուրությամբ:

Այսպես, մինչ պետությունը փորձելու է պարզել Հայաստանի բարձրագույն կրթության որակը, ինչպե՞ս են վերաբերվում մեր կրթությանն աշխարհում: Ճանաչո՞ւմ են մեր դիպլոմները: Այս պահին ոչ, բացառությամբ ճարտարապետաշինարարական ինստիտուտի որոշ մասնագիտությունների, որոնք ընդունվում են Ֆրանսիայում որոշ վերապահումներով: Բայց, պրն Գաբրիելյանի համոզմամբ, վիճակը կարող է փոխվել:

Նախ, Հայաստանն արդեն ստորագրել է Եվրոպայում դիպլոմների փոխճանաչման Լիսաբոնյան կոնվենցիան: Բացի այդ, մշակվում է նաեւ ԱՊՀ միասնական կրթական դաշտ ստեղծելու փաստաթուղթը, որը եւս պիտի ապահովի դիպլոմների փոխճանաչումը:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Արտոնե՞լ էր Քըրք Քըրքորյանը, որ իր անվամբ համալսարան բացվեր Հայաստանում

«Երկու օր առաջ Քըրք Քըրքորյանից հեռագիր եմ ստացել, որտեղ վերջինս ներողություն է խնդրում, որ չի կարող գալ ու մասնակցել մեր համալսարանի 10-ամյա հոբելյանի արարողություններին», **«Ազգի»** հետ հեռախոսազրույցի ժամանակ տեղեկացրեց Քըրք Քըրքորյանի անվան տնտեսաիրավական համալսարանի ռեկտոր Ավետիք Մկրտչյանը: Այս բացատրությունը պրն Մկրտչյանը բերեց ի պատասխան մեր հարցադրման, թե Քըրք Քըրքորյանն արդյոք արտոնե՞լ է, որ Հայաստանում իր անվամբ մասնավոր բուհ գործի: 609 ուսանող ունեցող համալսարանի ռեկտորը վստահեցրեց, որ դեռ երեք տարի առաջ համալսարանը Քըրք Քըրքորյանի անվամբ կոչելը կատարվել է վերջինիս համաձայնությամբ, ինչի ապացույցները կան: Դարձյալ ռեկտորից տեղեկացանք, որ պրն Քըրքորյանը հովանավորչական գործ համալսարանի համար չի արել, «համալսարանն անվանակոչել ենք նրա անվամբ՝ ի շնորհակալություն Հայաստանում եւ ԼՂՀ-ում վերջին տարիներին նրա կատարած բարեգործությունների»:

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության լիցենզավորման եւ հավատարմագրման ծառայության ղեկավար Ռոբերտ Գաբրիելյանը եւս հավաստեց, թե համալսարանը ազգային մեծ բարերարի անվամբ կոչվել է վերջինիս տեղեկությամբ ու համաձայնությամբ:

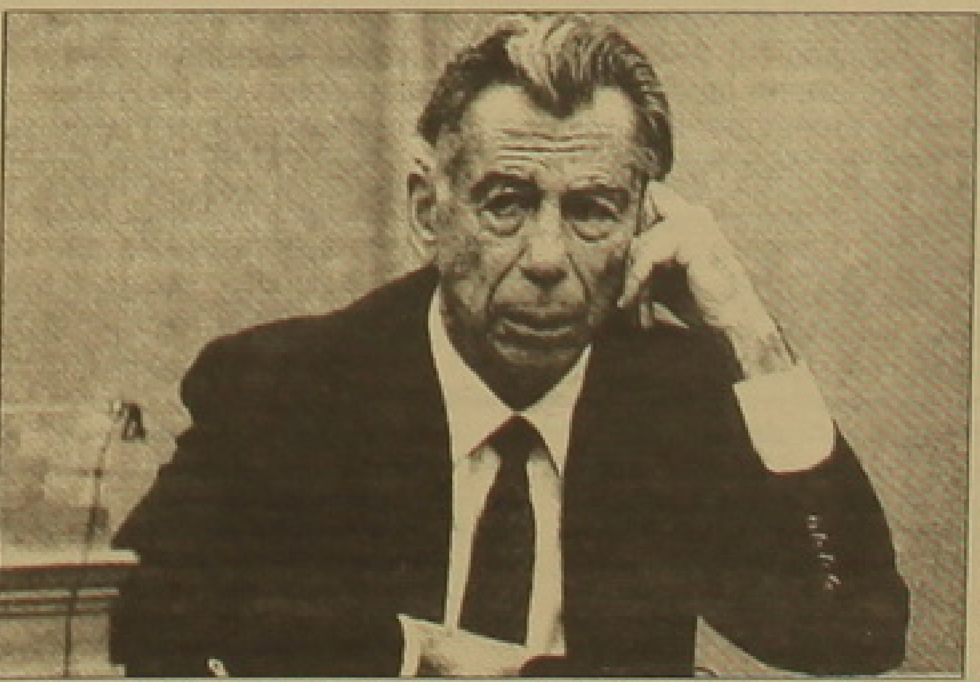

Համաձայնության նամակը տեսնելու ակնկալիքով ուղեւորվեցինք իրեն համալսարան կոչող այդ հաստատություն: Նախ, բակում հանդիպեցինք Քըրք Քըրքորյանի կիսանդրուն, հետեւեց նաեւ նրա մեծ լուսանկարը՝ ռեկտորի աշխատասենյակում, ի թիվս Ռ. Քոչարյանի, Կ. Դեմիրճյանի, Վ. Սարգսյանի, Վազգեն Ա կաթողիկոսի լուսանկարների: Բայց վերադառնանք անվանակոչության գրավոր ապացույցներին: Առաջինը, ինչին մեզ Ա. Մկրտչյանը ծանոթացրեց, «Քըրք Քըրքորյանից երկու օր առաջ ստացած հեռագիրն էր», իրականում՝ Լոս Անջելեսում ՀՀ գլխավոր հյուպատոսի նամակը ՀՀ ԱԳՆ, որտեղ նշված էր, թե պրն Քըրքորյանին փոխանցվել է վերջինիս անվամբ կոչվող համալսարանի՝ այցելության հրավերը, եւ նա ափսոսանք է հայտնել, որ այս տարի չի նախատեսում Հայաստան այցելել: Անվանակոչության համաձայնության երկրորդ «վկայությունը»՝ պետռեգիստրի բլանկով մի թուղթ էր, որտեղ նշված է, թե սույն համալսարանը գրանցվում է Քըրք Քըրքորյանի անունով: Եվս մի «վկայություն»՝ սփյուռքահայ մի ամսագիր, որտեղ նշված է, թե 1998-ին Երեւան կատարած երկօրյա այցի ժամանակ Քըրք Քըրքորյանին հարցնում են, տեղյա՞կ է արդյոք նա, որ իր անվամբ բուհ է բացվել հայրենիքում, ու «նրա աչքերը նախ փայլեցին զարմանքից, հետո գոհունակությունից»:

Համաձայնության խնդրանք եւ պատասխան նամակներ այդպես էլ չտեսանք: Ռեկտորը հիմա էլ ասաց, թե անվանակոչության համաձայնության խնդրով նամակ է հղել Քըրքորյանին (տարօրինակ է, որ այդ նամակի՝ փաստաթղթի որեւէ օրինակ համալսարանում պահպանված չէ), իսկ նա էլ իր համաձայնությունն է ուղարկել պետռեգիստր: Քըրք Քըրքորյանի անվան մասնավոր համալսարան կատարած մեր այցելությունը եւ վերոհիշյալ ապացույցների հետ ծանոթացումը առավել եւս ամրապնդեցին **«Ազգի»** ունեցած տեղեկություններն առ այն, որ ամերիկահայ Քըրք Քըրքորյանն իրականում տեղյակ չի եղել իր անվամբ համալսարանի գոյության փաստին, առավել եւս չի տվել իր համաձայնությունն այդ առթիվ:

Լ. Գ.

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Երաշտն անասունների գլխաքանակի նվազում է բերելու

Բացի Արարատյան դաշտավայրի մարզերից, որտեղ ոռոգման առկայությունը նպաստեց խոտի արդյունավետ կուտակմանը, անխտիր մյուս բոլոր մարզերը (հատկապես լեռնային եւ նախալեռնային գոտիները) հսկայական վնասներ կրեցին: Նախատեսվածից պակաս է կուտակվել շուրջ 130 հազար տոննա խոտ, այսինքն վտանգված է ավելի քան 20-25 հազար մանր ու խոշոր եղջերավոր անասունների ձմեռումը: Եթե անասնապահական կոլեկտիվ տնտեսություններն իրենց ռեսուրսներով կարող են առավել անցավ հաղթահարել ստեղծվող բարդությունները, ապա առանձին տնտեսություններ այս տեսակետից շատ ավելի անօգնական վիճակում են:

Այսօրվա դրությամբ նման յուրաքանչյուր տնտեսություն միջին հաշվով 3-4 խոշոր եւ մոտ 10-ի հասնող մանր եղջերավոր անասուն ունի, որն ապահովում է ընտանիքի քիչ թե շատ նորմալ կենսամակարդակը: Առանձին մարզերում (Սյունիք, Վայոց ձոր) չհավաքելով անհրաժեշտ խոտաքանակի նույնիսկ 1/3 մասը, շատերն արդեն իսկ սկսել են անասնագլխաքանակի կրճատման գործընթացը: Այդ է վկայում շուկայում աստիճանաբար իջնող խոշոր եղջերավոր անասունների մսի գինը: Եթե երկու ամիս առաջ գյուղերում վաճառում էին 900 դրամից ոչ ցածր, այսօր կազմում է 750 դրամ:

Գյուղացիներն այլընտրանք պարզապես չունեն: Հասկանալի է, որ ոչ ոք իր վերջին կթու կովը չի մորթի: Միաժամանակ անհեռատես քայլ կլիներ սննդարարության կերամիավորի կրճատման ճանապարհով հարցականի տակ դնել կաթնամթերքների ստացումը, որոնք, ըստ էության, գյուղական բնակավայրերում դարձել են «հաստատված» վալյուտա՝ վաղուց փոխարինելով դրամին: Սակայն խոտ դրամով ձեռք չես բերի, ինչի գնի աճը, ի հակադրություն մսի, նույն ժամանակահատվածում աճել է երեք անգամ: Մտավախություն կա, որ ձմռան եւ գարնան ամիսներին խոտի գինը դեռ կշարունակի բարձրանալ, եւ շատ տնտեսություններ պարզապես ի վիճակի չեն լինի գնել:

Փոքրիշատե սփոփանք կարող է լինել հացահատիկային կուլտուրաների ծղոտի կուտակումը, որը մինչ այժմ անտարբերության էր մատնված: Սակայն որոշ մարզերում դրա քանակությունն էլ բավարար չէ: Լոռու մարզում կամ Գեղարքունիքի բարձրադիր շրջաններում ցորենի, գարու արտերի բարձրության մակարդակն այնքան ցածր է, որ գյուղացիներն անգամ երկմտում են՝ արժե՞ արդյոք կոմբայններ օգտագործել, թե՞ ոչ: Այնպես որ սպասելիքներն այս առումով եւս քիչ են:

Կոլեկտիվ տնտեսություններից շատերը որոշակի ելք են գտել՝ որպես սիլոսանյութ կիրառում են նաեւ ծառերի տերեւները: Սակայն որքան էլ այս եղանակն արդարացված է, բոլոր տնտեսությունների վրա չի տարածվում: Այն միջոցները եւ ժամանակը, որ ունեն կոլեկտիվները, առանձին տնտեսությունների պարագայում բացակայում է՝ բավականին տարողունակ սեզոնային աշխատանքների պատճառով:

Այս գործոններն էլ հիմնականում զանգվածային են դարձնելու գլխաքանակի կրճատումը: Վիճակը թերեւս կարող է փրկվել կառավարության ՀԲ-ից սպասելիք գումարների տրամադրմամբ, ինչին դրսում այդքան էլ վստահությամբ չեն վերաբերվում: Միայն համապատասխան վերաստուգումներից եւ վերահաշվարկներից հետո, որ իրականացնելու է նշված ֆինանսական միջազգային կառույցը, կարելի կլինի պարզել՝ ի վիճակի՞ է կառավարությունը փրկել դրությունը, թե՞ ոչ:

Իսկ մինչ այդ գյուղատնտեսության անասնապահության զարգացման վարչության պետ Սերոբ Հովհաննիսյանը մամուլում («Երկիր» օրաթերթ) փորձում է հավաստիացնել, որ «երաշտի հետ կապված անասնագլխաքանակի նվազում չի նկատվի»:

ԳՈՌ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

Շաբաթը բուռն էր, բայց կանխատեսելի

Գործը հասավ Պուտինին

«Կուրսկ» սուզանավի ողբերգությունն այն աստիճան ցնցեց նաեւ մեզ՝ հայաստանցիներիս, որ անգամ ԱՊՀ ոչ պաշտոնական գագաթնաժողովը երեւույթին վայել արձագանք չստացավ ու լայն մեկնաբանության առարկա չդարձավ:

Դրա փոխարեն հայաստանյան մամուլի ուշադրությունը բեւեռվեց «Կուրսկ» սուզանավի անձնակազմի փրկության ջանքերին: Գերադասելով ձայնակցել Արեւմուտքի տեսակետներին, մամուլի բացարձակ մեծամասնությունը, չգիտես ինչու, կատաղի քննադատության ենթարկեց ՌԴ նախագահ Պուտինին: Այնպիսի լրջությամբ ու հետեւողականությամբ էին Պուտինի վարկանիշի անկման անխուսափելիությունը խոստանում, կարծես խոսքը մեր երկրի, մեր սուզանավի ու մեր նախագահի մասին էր:

Մենք սովոր ենք կարճամիտ եզրակացությունների, ու ինչ լինում է՝ Քոչարյանն է մեղավոր: Բայց որքանո՞վ է տեղին հայկական գդալով ռուսական բորշ ուտելը: Համենայն դեպս Հայաստանի համար, որը ոչինչ չունի կիսելու ռուսաստանցիների հետ, բացի կարեկցանքից ու բարիդրացիական հարաբերություններից: Սակայն այդ իրողությունը մեր լրագրողները յուրովի են ընկալում:

Բ. Արարքցյան-Լ. Տեր-Պետրոսյան բաժակ բաժակի. մինչ փորձում է նրանց միանալ Տեր Հուսիկը, իսկ մյուսները համեստ հետեւում են:

«Լեւոն, արի՛, Ռոբերտ, գնա՛»...

Ներքաղաքական իրադարձություններից կարեւորվեց ՀՀ անկախության հռչակագրի 10-ամյա տարելիցն ու Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարության մեկնարկային 100 օրվան նվիրված, այսպես ասած, հաշվետվությունը:

Հռչակագրի հոբելյանը զուսպ նշվեց, հաշվի առնելով նաեւ, որ հաջորդ տարի պետք է հանդիսավոր նշվի անկախության տասնամյակը:

Այնուհանդերձ, հոբելյանն առիթ տվեց նախկիններին մեկ անգամ եւս բեմ դուրս գալու, ճոխ քեֆեր կազմակերպելու ՀՀՇ-ի հրապուրիչ նստավայրում, ազգային ոգով կենացներով ու խորովածներով: Ներկա էր նաեւ ՀՀ առաջին նախագահը, որը, պարզվեց, մոտակա տարիների ընթացքում լրագրողներին ասելիք չի ունենալու: Պարզ է, թե ինչու. սպասում է, որ ազգովին ասենք «Լեւոն, արի», մենք էլ չենք ասում:

Էքսնախագահը, երեւի թե, հույսը կապում է հաջորդ նախագահական ընտրությունների, նաեւ՝ ՀՀՇ-ի արած-թողածի համայն մոռացության հետ: Սակայն սեղան-սեղանակիցներն ինչ-որ հիշողություններ արթնացրին: Առաջին՝ Հռչակագիրը խուկի էլ քեֆ անողների հերոսապատման արդյունքը չէ, այլ այն կուսակցական ու անկուսակցական զանգվածների, որոնք եւ մարմնավորում էին Հայոց համազգային շարժումը:

Երկրորդ՝ իրոք քեֆ անողի քեֆը չի պակասի: Նախկինները միշտ էլ սիրել են յուրայիններով սեղան նստել: Առիթներն էլ անպակաս էին. ՀՀՇ համագումարների ավարտը, ընտրությունների սկյալների ամփոփումը... Մութ ու սովյալ Երեւանում առասպելներ էին պատմում կառավարության ընդունելությունների տանը կազմակերպվող ուտուշ-խմուշների մասին՝ ՀՀՇ-ն ճոխ էր վայելում համայնավարների թողած ժառանգությունը: Հիշատակվում էին ընկերովի խաշակերություններ, ՀՀՇ-ին մատաղ արած տավարի տոտերի քանակն ու «զակուսկեղենի» ընտրանին, հիշատակվում էին երգիչ-երգչուհիներ՝ հրավիրված վերնախավին զվարճացնելու:

Սոչիում «զագար» ընդունող Պուտինին քննադատելու փոխարեն նախկինների խոսափողները ճիշտ կանեին սեփական աչքի գերանը տեսնեին:

Ինչ վերաբերում է Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարության 100-օրվան... Թոշակները վճարեց՝ քիչ է, ստվերային տնտեսության դեմ պայքար մղեց՝ դարձյալ քիչ է, քանի որ չկան ռազմավարական դոկտրիններ հիմնային բնագավառների զարգացման ուղղությամբ:

Նման մեղադրանք առաջ քաշեց արմատական ընդդիմախոս Արտաշես Գեղամյանը Նարինե Ակոպովյանին («Արմենիա» հեռուստաընկերություն) տված հարցազրույցում:

Ճիշտ դիտողություն է՝ բան չունենք ասելու:

Բայց թողնո՞ւմ են, որ գործը դոկտրինների հասնի: Մինչ 98 թ. ապրիլը տառապում էինք նախագահական երկփուլ ընտրություններով, հետո մինչ աշուն, բուռն բանավիճում նախագահի ղարաբաղյան ծագման առիթով: Մինչ 99 թ. հունիսը ազգովին ԱԺ ընտրություններով էինք զբաղվում, հետո ազգովին իրար կերանք Հոկտեմբերի 27-ի պատճառով, հետո վարչապետներ փոխեցինք, հիմա էլ թեժ աշուն ենք նախապատրաստում...

Եթե որեւէ մեկն էլ սթափության կոչ է անում, առաջարկում միաբանվել՝ հրաժարվելով ամբոխավար կրքերից, «կեղտոտ պատվեր կատարողի» պիտակի է արժանանում: Այնպես որ դեռ երկար կապրենք առանց դոկտրինների. ի՞նչ ցանում ենք՝ այն էլ հնձում»:

Կմտնե՞ն, թե՞ չեն մտնի...

Ողջ շաբաթ մամուլն ԱԺ քաղաքական ուժերի «ոսկորներն էր լվանում»: Նոր եռանկյունիներ ու քառանկյունիներ էին ասպարեզ բերվում՝ «Կայունությունը» կցում ՀՀԿ-ի, ՀԺԿ-ն «Իրավունք ու միաբանությանը», «Հայաստանն» ու Հայկոմկուսը՝ մեկ սրան, մեկ՝ նրան:

ԱԺ ուժերն էլ ջուր էին պղտորում, չպնդելով ու չհերքելով չորրորդ իշխանության «պրոգնոզները»:

Գայթակղիչ իրավիճակը կշարունակվի նաեւ այս շաբաթ՝ հետաձգելով հանգուցալուծումնային պահը մինչ ԱԺ սեպտեմբերյան եռօրյաները: Որ ուժն ո՞ւր կմտնի, որ նախարարը որտեղի՞ց դուրս կգա՝ հարցերի հարցը կմնա՝ մոռացության մատնելով «դոկտրինային» հիմնախնդիրները:

Քննաշրջան կոչվող արհավիրքը

Անցյալ շաբաթ հետքննաշրջանային փուլի մեկնարկն էր, որը նույնպես բնորոշվեց ծնողների ու զավակների ըմբոստ պահվածքով, նաեւ երթերով դեպի ԳԿ նախարարություն: Ինչով կավարտվի մենամարտը եւ կավարտվի՞ արդյոք՝ հայտնի չէ:

Նաեւ հայտնի չեն մեղավոր ու անմեղները, քանզի քննական կանոններն ու կանոնիկներն այս տարի եւս ռեբուսանման էին կազմված: Սատանան էլ գլուխ չէր հանի միավորների, բազմաշերտ քննությունների, կենտրոնացված ու ոչ կենտրոնացված հանձնաժողովների, գնահատականների, պետպատվերային ու ոչ պետպատվերային տեղերի բարդույթից:

Այսքանից հետո զարմանում ենք, թե ինչո՞ւ ոչ մի կերպ կոռուպցիայից չենք ձերբազատվում: Պարզեցրեք ու հստակեցրեք համակարգը, բացեք բուհերի դռները ընդունվել ցանկացողների առջեւ ու, հակառակը, խստացրեք պահանջները ուսանողների առաջադիմության առումով, պետպատվերը հաշվարկեք ըստ պետական համակարգի պահանջի, տարանջատեք անվճար ու վճարովի բարձրագույն կրթությունը, միջոցների տնտեսման հաշվին բարձրացրեք ուսուցիչների, դասախոսական կազմի աշխատավարձն, ու բուհական քննությունները կոռուպցիայի պարարտ դաշտ չեն դառնա:

Դեղամիջոցը կարծես թե պարզ է, սակայն, ինչպես երեւում է, գորդյան հանգույցը ոչ ոք չի ցանկանում հանգուցալուծել:

ԶԱՐՈՒՀԻ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Բավարարելով շաբաթօրյա «Ազգում» տպագրված «Մանրապատումներ» հրապարակման առնչությամբ խմբագրություն զանգահարած բազմաթիվ ընթերցողների հետաքրքրությունը՝ տեղեկացնում ենք, որ այդ նյութի հեղինակը եւս Զարուհի Հակոբյանն է:

Պատասխան՝ առանց փակագծերի...

«Դեպի Արարատ» խմբի անհաջողությունները մինչեւ այսօր էլ շարունակում են թեմա մնալ լրագրության ու ոչ միայն լրագրության համար: Առաջինիս տարբերակով Բաքվի «Թուրան» գործակալության աղավաղած հաղորդագրությունից հետո **«Ազգ»** թերթի օգոստոսի 24-ի համարում «Մեղրագետը» նախապես գիտեր, որ չի բարձրանա Արարատ» վերնագրված հոդվածի հեղինակ Հովհաննես Պատիկյանն իր ունեցած ինֆորմացիայով որոշել է թերթում, իր իսկ խոսքերով, տարբերաբար այդ մասին բաներ գրել: Գրչակից ընկերն առանց ճշտելու ինֆորմացիան հոդված է գրել ու... հանձնել տպագրության:

Հիմա ամեն ինչ մանրամասն ու վերլուծված:

Որ «Պրոմեթեւսը» «Մեղրագետի» ու «Հակինթի» հետ ոչ մի ընդհանուր կապ չունի, դա փաստ է: Փաստ է նաեւ այն, որ մինչեւ այժմ եթերից հնչած ողջ ինֆորմացիան, այդ թվում եւ Արարատի վերելքին վերաբերողները, եղել են ստուգված եւ օբյեկտիվ: Պրն Պատիկյանին պետք է հիշեցնել նաեւ, որ հաղորդման մասին կարծիք կազմում են միայն ամբողջությամբ լսելով ու վերլուծելով: Իսկ «Պրոմեթեւսի» լրագրողը, որ սույն տողերիս հեղինակն է, քաջածանոթ է գործին, ու ոչ միայն չի մոռացել, ինչպես հոդվածագիր Պատիկյանն է մոռացել, նշել նաեւ «Հակինթ» ֆիրմայի անունը, այլ ընդհակառակը, եթերից բազմիցս շեշտել է, որ այդ մասնավոր տուրիստական ընկերությունների ղեկավարներն ուղղակիորեն խաղացին ազգի պատվի հետ, եւ որ խմբի անդամներն էլ արեցին հնարավոր առավելագույնը՝ խայտառակ չլինելու համար:

Ի լրումն այս ամենի պիտի հիշեցնել, որ մարդկանց հիշատակելիս չպետք է աղավաղել խոսքը, այլապես «Ռուսաստանում ապրող բիզնեսմեն» արտահայտությունը «դախլչու» տպավորությամբ է ներգործում, այնինչ խոսքը «Հյուսիսափայլ» հայռուսական ինվեստիցիոն ֆոնդի նախագահ, ՌԴ նախագահի քաղաքական խորհրդական Բորիս Պետրոսյանի մասին է, իսկ Տիրան սրբազանն էլ Նոր Նախիջեւանի եւ Ռուսաստանի հայոց թեմի առաջնորդն է:

Բառերն անփութորեն օգտագործելը բնույթի խնդիր է, իսկ միակողմանի ինֆորմացիայով հոդվածը՝ սուբյեկտիվ անհեթեթություն:

Եթե ԱԳՆ-ն շահագրգռված է ազգիս խնդիրներով, ապա ինչո՞ւ թուրքական կողմից ստացված «նոտայի» մասին չհայտարարեց, առավել եւս, որ այն «Ար» հեռուստաընկերության եթերում մերժվել է: Հնարավոր չէ՞ր արդյոք դրա մասին հայտարարություն անել եթերից, թե դա այն ժամանակ ընդամենը վերաբերում էր միայն «Մեղրագետին» ու «Հակինթին»:

Հայտնի է, որ շատ դեպքերում երկրի արտաքին գերատեսչությունը ակամա ինֆորմացիայի լրացուցիչ աղբյուր է հանդիսանում օտար երկրների համար: Շատ գործարարներ իրենց բիզնեսը կազմակերպում են՝ շրջանցելով այդ կառույցը, համարելով, որ կարող են խանգարել գործին: Ընկերությունները լիցենզավորվում են պետության կողմից որպես ինքնուրույն իրավաբանական մարմին եւ ազատ են իրենց գործունեության ցանկացած տիրույթում ու իրավասու՝ առանց պետության միջամտության գործ վարելու օտար երկրի այս կամ այն ընկերության հետ: Իսկ օտար երկրում հենց այդ ընկերություններն են լուծում խնդիրներն իրենց պետության իշխանավորների հետ: Սա է թերեւս այն հանգամանքը, որի պատճառով ՀՀ ԱԳՆ-ն ընդհանուր զգուշացնող հայտարարություն չի արել:

Ինչեւէ, եթե թուրքական բացասական նոտան այդպիսին էր, ապա ինչո՞վ է բացատրվում այն փաստը, որ թուրքական իշխանության ներկայացուցիչները հայտարարում են, թե «սարը բաց է բոլորի համար, եւ եղածն ընդամենը գումարի խնդիր է»: Իհարկե, թուրքական կողմը չէր սպասում, որ գումարն այդքան արագ կհայթայթվի: Սակայն երբ այն ստացվեց բառացիորեն հաշված ժամերի ընթացքում, խնդիրը միանգամայն այլ ընթացք ստացավ եւ տեղափոխվեց ժամանակի դաշտ՝ մինչեւ օգոստոսի 23-ը:

Ի դեպ, եթե սարը փակ ռազմական գոտի է, ապա ինչպե՞ս է Անկարան ամիսը 2 անգամ՝ 3-ին եւ 23-ին, ժողով գումարում՝ Արարատ բարձրանալու հայտ ներկայացնողներին «այո» կամ «ոչ» ասելու համար: Նշանակում է, այնուամենայնիվ, թուրքերը սարով բիզնես անում են եւ, մեր դիտարկումներով, բավականին հաճախ ու հաջող: Իսկ որ այս անգամ փորձեցին հայերին խայտառակ անել, միանշանակ է:

Վերջապես անտրամաբանական է, որ ամենակարեւոր հարցերից մեկը կարծես փակուղի է մտնում: Ըստ ՀՀ ԱԳՆ-ի թուրքական կողմից ստացված «նոտայի», սարը փակ է, եւ ռազմական գոտի է: Հարց է առաջանում, սարը փակ է միայն հայերի՞ս համար: Չէ՞ որ այս տարի սար բարձրանալու հրավեր են ստացել ադրբեջանցի լեռնագնացները, իսկ 1991-ից այս կողմ Արարատի գագաթը նվաճվել է իտալացիների, ուկրաինացիների ու էլի շատ ուրիշների կողմից:

Ինչեւէ, տխրահռչակ Օսամա Բենդերի գործի շարունակող Ղազարն ու Անահիտը իրենց արածի համար դեռ պատասխան կտան: Դրանում խմբի անդամներն ավելի շահագրգռված են: Իսկ ազգի պատիվը պահելու համար խմբի անդամներից ոմանք Թուրքիայում շատ ավելին արեցին, քան շատերն այստեղ՝ Հայաստանում կարծում են: Ի դեպ, պատիվը ոչ միայն խոսքերով՝ այլ գործերով են բարձր պահում: Իսկ որպես վերջաբան պատվիրողների ու պարողների մասին աքսիոմները՝ հետեւյալ մեկնաբանությամբ.

Եթե պատվիրված երգի տակ պարում են, ապա միայն պատվիրած լինելուց հետո: Հոդվածի հեղինակ Պատիկյանի հետ հեռախոսազրույցից պարզվեց, որ վերոնշյալ ենթատեքստով տողերը վերաբերում են ողջ խմբին, սակայն, թե ո՞րն է այստեղ պատվերը, կամ ո՞վ պատվիրատուն, այդպես էլ պարզ չդարձավ: Խմբի անդամներից մի քանիսի հետ զրույցից հետո վերլուծվեց եղածն ու հասկանալի դարձավ, որ ԱԳՆ-ի գործունեությունն ու ազգանվիրությունը գովերգող հոդվածագիրը բառ ու բանից անտեղյակ է, այլապես մարդուն պիտի կասկածել պարապության մեջ:

Հիմա ասեք, ո՞վ, ո՞ւմ ի՞նչ է պատվիրել՝ եւ այն էլ սերիալներով:

ԱՐԱՄ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ,
Լրագրող

«Ազգ»-ի կողմից. **– Մեր թերթն այս հարցին անդրադարձել է երկու անգամ, երկուսն էլ՝ մեր ծանր տեղը չթեթեւացնելու, նման հարցերին անլուրջ չմոտենալու, չխայտառակվելու խորհրդով:**

«Մենք կապված ենք դարավոր բարեկամությամբ»

Հարցազրույց Սիրիայում եւ Հորդանանում ՀՀ դեսպան Լեւոն Սարգսյանի հետ

ԼԵՎՈՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ. Ծնվել է 1959 թ. Ստեփանակերտում: 1982 թ. ավարտել է Երեւանի պետական համալսարանի արեւելագիտական ֆակուլտետի արաբական բաժինը: Մինչ այդ, 1981-82 թթ., աշխատել է Ալժիրում, որպես զինվորական թարգմանիչ: 1983-85 թթ. ծառայել է խորհրդային բանակում, նորից որպես զինվորական թարգմանիչ: 1986 թ. ընդունվել է ՀՀ Գիտությունների ակադեմիայի հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի ասպիրանտուրա՝ վիմագրություն մասնագիտությամբ: 1989-91 թթ. աշխատել է Լիբիայում որպես զինվորական թարգմանիչ: 1994 թ. փետրվարին նշանակվել է Հալեպում ՀՀ-ի գլխավոր հյուպատոսի պաշտոնակատար, նույն թվականի օգոստոսին՝ գլխավոր հյուպատոս: Արդեն երկու տարի է, ինչ Հայաստանի Հանրապետության դեսպանն է Սիրիայի Արաբական Հանրապետությունում, 1999-ի վերջերից միաժամանակ՝ Հորդանանի Թագավորությունում:

– **Պարոն դեսպան, գիտենք, որ Սիրիայի ու Հայաստանի միջեւ պատմական ու մշակութային կապերը դարերով են հաշվարկվում: Եվ այդպիսի մի երկրում Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացնելը բավական բարդ խնդիր է, նրբերանգներ է պահանջում:**

– Դուք ճիշտ նկատեցիք: Այո, Սիրիան հայ ժողովրդի համար անչափ մեծ, կարեւոր նշանակություն է ունեցել եւ մինչեւ օրս էլ ունի: Բավական է հիշել թեկուզ, որ 1915 թվականին՝ հայկական Մեծ եղեռնի օրերին եւ դրանից հետո Սիրիայի ժողովուրդն էր, որ ընդունեց ջարդերից փրկված հայոց բեկորներին, նրանց ապաստան տվեց, նրանց հետ կիսեց իր հացը: Որեւէ հայի պետք չէ բացատրել, թե ինչ է Սիրիան, ինչ է Դեր Զորը: Այստեղ մինչեւ օրս էլ տեղաբնակ արաբները հայերին «խալը» (քեռի) են ասում: Տասնամյակների ընթացքում բազմաթիվ խառն ամուսնություններ են եղել: Շատ ու շատ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ կան, որ հպարտությամբ են նշում իրենց հայկական արմատները: Օրինակ, Սիրիայի ԱԺ էներգետիկայի նախարար Մունիր Սահմ Դահերն առիթը բաց չի թողնում նշելու, որ իր մայրը հայուհի է: Սակայն պետք է կարեւորել այն փաստը, որ Սիրիան հայերի լուծման տարածք չդարձավ, այլ մեծ հնարավորություններ ստեղծեց հայերի ոչ միայն ինքնապահպանման, այլեւ զարգացման, ազգային ավանդույթներին հավատարիմ մնալու համար: Բնավ պատահական չէ, որ հենց Սիրիայում կազմավորվեց հայկական հզոր գաղթօջախներից մեկը: Եվ նույնքան բնական է, որ Հայաստանի Հանրապետության անկախությունն առաջին ճանաչողների թվում է հենց այս բարեկամական երկիրը: 1993 թ. ապրիլից Սիրիայում գործում է ՀՀ դեսպանությունը եւ նույն թվականի մայիսից՝ Հալեպում գլխավոր հյուպատոսությունը: Մի երկրում երկու ներկայացուցչություն ունենալը դիվանագիտական կապերի որոշակի աստիճան է:

– **Բոլորիս համար էլ պարզ է, որ Հալեպում Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցչությունն անհրաժեշտություն էր, քանզի այս քաղաքում հայկական բազմաթիվ ազգային ու մշակութային կազմակերպություններ են եղել միշտ, հայերը որոշակի դեր են խաղացել այս քաղաքի զարգացման ու բարգավաճման համար:**

– Անշուշտ: Հալեպն ընդհանրապես համարվում է մայր գաղութ, բավականին կազմակերպված հայկական մի միջավայր, ուր ազգապահպանման, հայկական ազգային մշակույթի զարգացման համար հսկայական աշխատանք է կատարվում: Միայն այս քաղաքում հայկական մշակութային երկու տասնյակից ավելի կազմակերպություններ կան: Կան նաեւ հայրենակցական միություններ: Հալեպի առաջնորդարանի հովանավորության տակ գտնվող դպրոցների թիվը մեկ տասնյակից անցնում է: Դրանց կողքին կան նաեւ հայկական այլ դպրոցներ, որոնք գործում են միությունների, կուսակցությունների հովանավորությամբ: Ես հաճախ եմ լինում նաեւ Լիբանանում, Հորդանանում, Մերձավոր Արեւելքի այլ երկրներում եւ եկել եմ այն եզրահանգման, որ Հալեպում հայկական ազգային, մշակութային կյանքն ավելի կազմակերպված է: Սա բացատրվում է նրանով, որ տասնամյակներ շարունակ աշխարհի տարբեր երկրներ գաղթած հայերի 70 տոկոսը հենց Հալեպով է անցել, գոնե կարճ ժամանակով ապրել այս քաղաքում: Քիչ կարեւոր չէ նաեւ այն հանգամանքը, որ Հալեպը մոտ է Հայաստանին. օդային ճանապարհի տեւողությունն ընդամենը 1 ժամ 15 րոպե է: Հայրենիքի հետ կապն ավելի կայուն է:

– **Տարիներ շարունակ Հայաստանում բազմաթիվ սիրիահայ երիտասարդներ են սովորել:**

– Այդպես է նաեւ հիմա: Այսօր մոտ 300 սիրիացիներ, այդ թվում նաեւ արաբներ սովորում են Հայաստանի բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում: Ընդհանրապես Սիրիայում բարձր են գնահատում ուսումնառությունը Հայաստանում, այդ թվում նաեւ՝ բարձրաստիճան պաշտոնյաները: Սիրիայի վարչապետ Մուհամեդ Մուստաֆա Միրոյի որդին ուսանում է Երեւանի պետական բժշկական համալսարանում: Սիրիայի ղեկավարությունը, ժողովուրդն ընդհանրապես ջերմ վերաբերմունք ունեն հայերի եւ Հայաստանի նկատմամբ: Նույն Մուհամեդ Մուստաֆա Միրոն, դեռեւս Հալեպի նահանգապետ եղած ժամանակ, իր բեկնածուական թեզը պաշտպանել է Հայաստանում՝ ՀՀ ԳԱ արեւելագիտության ինստիտուտում:

– **Վերջերս տարուց ավելի է, ինչ Սիրիայում եք: Ինչպիսի՞ն է այսօր սիրիահայ գաղութի վիճակը:**

– Սիրիայում բնակվող հայերի ճշգրիտ թիվն այսօր դժվար է ասել, որովհետեւ գործող հայկական 3 առաջնորդարաններից ամեն մեկն իր հաշվարկներն է անում: Բայց առավել հավանական թիվը 100 հազարն է: Հիմնական մասն ապրում է Հալեպում: Այնուհետեւ ավելի շատ հայեր ապրում են Սիրիայի հյուսիսում գտնվող Ջազիրեի շրջանում (Հասաքիի, Ռակկայի եւ Դեր Զորի նահանգներում), Քեսապ-Լաթաքիայում, Դամասկոսում: Մի փոքր համայնք էլ (70-80 ընտանիք) ունենք իր մեծությամբ Սիրիայի երրորդը համարվող Հոմս քաղաքում:

– **Արդեն ասացիք, որ պատմական ու մշակութային ամուր կապեր ունենք Սիրիայի հետ: Քաղաքական կապերն էլ բարձր աստիճանի վրա են: Իսկ ինչպիսի՞ն են տնտեսական կապերը:**

– Ցավոք, քաղաքական հարաբերություններն անհամեմատ ավելի զարգացած են, քան տնտեսականը: Եվ երբ ես աշխատանքի անցա Դամասկոսում, իմ առջեւ նպատակ դրեցի հենց տնտեսական հարաբերությունների մերձեցման համար գործ անելը: Այս բնագավառում դեռեւս ցանկալի մակարդակ չունենալն առաջին հերթին բացատրվում է Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի կողմից Հայաստանի շրջափակմամբ: Ցամաքային ճանապարհով ապրանքներ տեղափոխելու համար այժմ անհրաժեշտ է շրջանցել Թուրքիան, երկաթուղին չի գործում, բավականին թանկ է նաեւ օդային ճանապարհով տեղափոխությունը: Մենք փորձում ենք այլ ուղիներ գտնել: Իմ խորին համոզմամբ լուծումներից մեկը համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծումն է: Մեկ-երկու օր առաջ պայմանագիր ստորագրվեց Հալեպում էլեկտրասարքավորումների, շարժիչների արտադրության եւ վերանորոգման համատեղ ձեռնարկություն ստեղծելու մասին: Հուսանք, որ այդ ձեռնարկությունը անխափան կաշխատի, որովհետեւ այս բնագավառում մենք՝ հայերս անվիճելի հաջողությունների ենք հասել: Պետք է հաշվի առնենք, որ շատ ոլորտներ կան (նախագծային աշխատանքներ, էլեկտրասարքավորումների արտադրություն եւ այլն) մենք կուտակած մեծ փորձ ունենք: Սիրիական կողմից էլ թեթեւ արդյունաբերական ապրանքների արտադրության առաջարկներ կարող են ստացվել:

– **Իսկ սիրիական կողմից շահագրգռվածություն կա՞:**

– Այո, կա այդ շահագրգռվածությունը: Բայց երբեմն անհարկի աղմուկը եւ մամուլի որոշ օրգանների կողմից փաստերի սխալ մեկնաբանությունն ավելի են մեծացնում ներդրումների ռիսկի գործոնը: Այդպիսի սխալ մեկնաբանություն ունեցավ «Հայրենիք» հանրախանութի հետ կապված իրադրությունը: Շատ շատերին (այդ թվում նաեւ՝ Հայաստանում) անբացատրելի մնաց կատարվածը: Իրականությունն այն է, որ հալեպահայ հայտնի գործարար Բյուզանդ Քեյվանյանը պարզապես գնել է այդ շենքը մեկից, որն արդեն սեփականաշնորհել էր հանրախանութը: Բյուզանդ Քեյվանյանը պարզապես գնել է սեփականության վկայականը՝ դրա դիմաց վճարելով բարձր գումար՝ մոտ մեկ միլիոն 100 հազար դոլար: Եվ եթե կեղծիքներ են եղել, սխալներ, ապա դրանք եղել են հանրախանութը սեփականաշնորհողի կողմից: Հիմա, փառք Աստծո, ամեն հարց լուծվել է դատարանի միջոցով: Երբ ամեն ինչ պարզվեց, Բյուզանդ Քեյվանյանը նոր ներդրում արեց: Նա այժմ Մասիսի պահածոների գործարանի խոշոր բաժնետերն է: Անշուշտ, այդ դեպքը արդարացի լուծում ստացավ: Բայց այդպիսի մեկ-երկու դեպքերը անչափ զգուշավոր են դարձնում արտասահմանյան ներդնողներին: Կան մարդիկ, հասկապես՝ հայեր, ովքեր ցանկանում են գալ Հայաստան ներդրումներ անել: Օրինակ, դամասկոսահայ Գյոնջյան եղբայրներն արդեն պլաստիկե առարկաների արտադրություն են սկսում, պետք է կոշկատակեր եւ պլաստիկե հողաթափեր արտադրեն:

– **Քաղաքականության բնագավառում ամեն ինչ բարձր մակարդակի վրա է: Տնտեսության ոլորտում արդեն աշխուժություն է նկատվում...**

– Այո, այդպես է: Քաղաքականության բնագավառում մենք համագործակցում ենք միջազգային կազմակերպություններում: Արդեն ստորագրվել են միջկառավարական եւ միջգերատեսչական 30-ից ավելի պայմանագրեր: Գործում է նաեւ միջկառավարական տնտեսական հանձնաժողով իր երկու համանախագահներով (ՀՀ-ի կողմից՝ ՀՀ արտադրական ենթակառույցների համակարգող նախարար Դավիթ Զադոյանն է, սիրիական կողմից՝ էկոնոմիկայի եւ արտաքին առեւտրի նախարար Իմադին): Առիթից օգտվելով ասեմ, որ պարոն Զադոյանը եւ Սիրիայի վարչապետ պարոն Մուստաֆա Միրոն երկար ժամանակ է, ինչ մտերիմ բարեկամներ են: Ժամանակին Արարատի մարզպետը եւ Հալեպի նահանգապետը մի քանի անգամ հանդիպել են, պայմանագրեր կնքել: Մոտ ժամանակում բարձր մակարդակի մի շարք հանդիպումներ են սպասվում: Սեպտեմբերի երկրորդ կեսին Հայաստան է ժամանելու Սիրիայի փոխվարչապետ, արտգործնախարարը, իսկ երեկ արդեն Երեւան ժամանեց Սիրիայի մշակույթի նախարար տիկին Մահա Կանութը: Նոյեմբերին ծրագրված է Սիրիայի Ազգային ժողովի նախագահի այցը Հայաստան:

– **Սիրիայի նախկին նախագահ Հաֆեզ Ասադի կառավարման տարիներին մեր երկու երկրների միջեւ նշանակալից դրական հարաբերություններ էին ստեղծվել: Ինչպե՞ս եք գնահատում իրավիճակը Սիրիայի նոր նախագահի՝ Բաշար Ասադի կառավարման օրոք:**

– Ես համոզված եմ, որ մեր հարաբերություններին ոչ մի վտանգ չի սպառնում: Հայր Ասադի մահվանից 2-3 շաբաթ առաջ ես հանդիպեցի Բաշար Ասադի հետ, որն այն ժամանակ էլ քաղաքական մեծ դերակատարություն ուներ: Մեր զրույցի ընթացքում բավականին շատ թեմաների մասին խոսեցինք, հատկապես՝ տնտեսական հարաբերությունների աշխուժացման: Այդ ժամանակ ես պարոն Ասադին առաջարկեցի Դամասկոսի կամ Հալեպի համալսարանում ստեղծել հայկական բաժանմունք, մեր պետհամալսարանում գործող արաբական բաժանմունքի օրինակով: Պարոն Ասադը շատ ոգեւորվեց: Հուսով եմ, որ այս հարցը շուտով կլուծվի:

– **Ինչո՞վ է պայմանավորված Սիրիայի մշակույթի նախարարի այցը Հայաստան:**

– Հայաստանի եւ Սիրիայի միջեւ կնքված է պայմանագիր մշակույթի եւ կրթության բնագավառում համագործակցելու մասին, որն ամենագործուն փաստաթուղթն է: Սիրիայում հայաստանցի ուսանողները եւ Հայաստանում սիրիացի ուսանողները հմտություններ են ձեռք բերում, ուսումնասիրում բարեկամ երկրների ժողովուրդների մշակույթը: Իսկ մոտ ժամանակներս (կամ հոկտեմբերի վերջին, կամ նոյեմբերի առաջին կեսին) Սիրիայում անց են կացվելու հայկական մշակույթի օրեր: Այս անգամ մենք, ի տարբերություն նախորդ ժամանակների, երբ հայ մշակույթը ներկայացվում էր հիմնականում Հալեպում եւ Դամասկոսում, ցանկանում ենք ընդլայնել աշխարհագրությունը: Քեսապը, Լաթաքիան միշտ դուրս են մնացել միջոցառումներից: Մենք որոշել ենք այս անգամ միջոցառումներ կազմակերպել ե՛ւ Դամասկոսում, ե՛ւ Հալեպում, ե՛ւ Կամշլիում, ե՛ւ Քեսապում կամ Լաթաքիայում...

Ծրագրեր շատ կան: Փորձում ենք դրանք իրականացնել:

Հարցազրույցը վարեց
ՍԻՐԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆԸ

Հաշվի առնելով նյութի հետաքրքրությունը, «Ազգի» առաջիկա համարներից մեկում կտպագրենք հարցազրույցի մյուս մասը, որը վերաբերում է հայ-սիրիական մշակութային հարաբերություններին:

ՎԵՃ

Երուսաղեմի կարգավիճակը եւ հայկական կալվածները

Պաղեստինյան «Ալ-Այամ» («Օրեր») օրաթերթը, վկայակոչելով Պաղեստինի Ազատագրության կազմակերպության (ՊԱԿ) առաջնորդ Յասեր Արաֆաթին, գրում է. «Բարձրաստիճան քրիստոնյա մի հոգեւորական կտրականապես հերքել է սիոնիստական վարչակարգի առաջարկությունը՝ Երուսաղեմի հայկական թաղամասերը թողնել սիոնիստների իշխանության տակ»: Արաֆաթն ասել է, որ «հայկական թաղամասը մեզ է պատկանում, իսկ մենք եւ հայերը նույն ժողովուրդն ենք»:

Անցնող հուլիսին, երբ Քեմփ Դեյվիդում ընթանում էին արաբ-իսրայելական բանակցությունները, իսրայելական մամուլը շրջանառության մեջ էր դրել մի տեսակետ, թե իբր Արաֆաթն ընդունում է Արեւելյան Երուսաղեմը հատվածների բաժանելու իսրայելական առաջարկը, համաձայն որի հայկական թաղամասը եւ իսրայելաբնակ տարածքները պետք է թողնվեն Իսրայելի գերիշխանության տակ:

Իրանական ԻՌՆԱ լրատվական գործակալությունը տարածել է հաղորդագրություն, ըստ որի ուրբաթ օրը ՊԱԿ-ի բարձրաստիճան պաշտոնյաներից Ֆեյսալ Հուսեյնին հանդիպել է Պաղեստինի հայկական համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Բիրզեյթի համալսարանի հայ-պաղեստինյան հասարակական հարաբերությունների գծով մասնագետ Ալբերտ Աղազարյանը Ֆեյսալ Հուսեյնիին հանդիպելուց հետո ասել է. «Մենք Պաղեստինում բնակվող հայերս, ֆիչ ենք, սակայն փոքրամասնություն չենք: Մենք մի մասնիկն ենք այն ամենի, ինչ կատարվում է Պաղեստինում: Մենք պայքարելու ենք հանուն ազատ եւ ժողովրդավարական Պաղեստինի»:

Քեմփ Դեյվիդում ընթացող արաբա-իսրայելական բանակցությունների օրերին Երուսաղեմի կաթոլիկ, հույն ուղղափառ եւ հայ պատրիարքներ Միշել Սաբբահը, Դեոդորոս I-ինը եւ Թորգոմ արքեպիսկոպոսը ուղերձով դիմել էին ԱՄՆ նախագահ Քլինթոնին, Իսրայելի վարչապետ Բարաքին եւ ՊԱԿ-ի առաջնորդ Արաֆաթին՝ հորդորելով հետագա բանակցություններում, որտեղ կննարկվի Երուսաղեմի կարգավիճակի խնդիրը, իրենց եւս ներգրավել: Երեք պատրիարքների բաց նամակում մասնավորապես նշվում էր. «Երուսաղեմի Հին քաղաքի քրիստոնյա թաղամասերը ցանկացած դեպքում չպետք է բաժանվեն: Մենք համարում ենք, որ Հին քաղաքի քրիստոնեական եւ հայկական թաղամասերը անբաժանելի են»:

Համաձայն Իսրայելի մամուլի հաղորդագրությունների, վարչապետ Բարաքը ցանկանում է Հին քաղաքի քրիստոնյա (կաթոլիկ եւ հույն ուղղափառ) եւ մահմեդական թաղամասերը թողնել պաղեստինցիներին, հայկական եւ հրեական թաղամասերը վերցնելով Իսրայելի վերահսկողության տակ:

Մեր կողմից հավելենք, որ Երուսաղեմի հայկական կալվածները գնահատվում են շուրջ մեկ տասնյակ մլրդ ամերիկյան դոլար, իսկ դրանց ապագա ճակատագրի հետ կապված, որը, ըստ էության, դարձել է արաբա-իսրայելական բանակցություններում սակարկության առարկա, իրավունք ունի պաշտոնական տեսակետ արտահայտել միայն Երուսաղեմի Հայոց պատրիարքը:

Արաբա-իսրայելական բանակցություններն ընդհանրապես եւ Երուսաղեմի հետ կապված վիճահարույց խնդիրը մասնավորապես չափազանց դժվար է պատկերացնել: Ընթերցողների համար խնդիրը մասամբ լուսաբանելու նպատակով **«Ազգը»** մտադրություն ունի հոդվածների շարք նվիրել Իսրայել-Պաղեստին հակամարտության ակունքներին եւ այսօր տարվող բանակցություններին, Երուսաղեմի կարգավիճակին, քաղաքի հայկական կալվածներին, հոգեւոր հարստությանը, պաղեստինահայերին:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Մշակույթ

Ազգային ծագման մասին խոսելուց առաջ նշենք, որ Ալան Հովհաննես-Չաքմաքջյանը հանդիսանում է ամերիկյան ամենանշանավոր կոմպոզիտորներից մեկը, 400-ից ավելի գործերի հեղինակ: Դրանք ունեն կոնսերվատորիաներում (մասնավորապես Նոր Անգլիայում) դասավանդվող արեւմտյան արտահայտչամիջոցներ, որոնց նա միահյուսում է արեւելյան տարրեր, որ մշակել է հնդիկ, կորեացի եւ ճապոնացի վարպետների մոտ կատարած այցելությունների ընթացքում:

1911 թ. մարտի 8-ին Սոմերվիլում (Մասաչուսեթսի նահանգ) ծնված երգահանի մայրը շոտլանդուհի էր,

Օրհնակելի երգահանը. Ալան Հովհաննես

հայրը՝ հայ: Ալան Հովհաննեսը վախճանվեց 2000 թ. հունիսի 21-ին Սիեթլի շվեդական բուժկենտրոնում: Հովհաննեսը որոշեց իր կրկնակի անունը պահպանել՝ ծագումը նշելու նպատակով եւ փորձեց զուգորդել զույգ ժառանգությունները: Նրա ստեղծագործությունների խոր իմացությունը ցույց է տալիս, որ թեեւ իր գործերում առկա են սահմանազատված «խորագրեր», բայց անհատականությունը միավորում է դրանք հավատի շնորհիվ:

Հավատը պսակում է Ալան Հովհաննեսի երաժշտությունը, որտեղ գտնում ենք կրոնական գործեր՝ մագնիֆիկատներ, սաղմոսներ, բայց դրանք, չնայած կիսաաշխարհիկ բնույթին, տանում են նաեւ դեպի միստիցիզմ: Իր արտահայտած հավատի միջոցով նա խորապես հայ է մնում: Հայկական երաժշտությունն արեւելյան եւ հեռավորարեւելյան երաժշտություններից (եվրոպացու տեսակետով) տարբերվում է, քանզի եզակիներից է, որ զարգացրել են ներդաշնակ լեզու, ինչյունի հորիզոնական ձայնություն, մինչդեռ մյուսները, անկախ իրենց գեղեցկությունից, գլխավորապես մեղեդային եւ մենակատարային են ռիթմիկ ֆոնի վրա: Այդ հարմոնիկ առանձնահատկությունը, անկախ պատմության մանրամասներից, կապված է Հայաստանի քրիստոնեական բնույթի հետ:

Հայկական երգի ռապսոդիաներից բացի, բազմաթիվ սիմֆոնիաներ նշում են երգահանի արմատների ուղղությունը. 9-րդը («Սբ. Վարդան»), 10-րդը («Վահագն»), 14-րդը («Արարատ»), 21-րդը («Էջմիածին»), ինչպես նաեւ շատ ուրիշ պիեսներ՝ «Աղթամար» դաշնամուրի համար, «Ավագ» կանտատը, «Խրիմյան Հայրիկը» շեփորի եւ լարայինների, «Զարթիկ պառկիմը»՝ դաշնամուրի ու նվագախմբի համար, կամ Երեւանին ձոնված օրհներգը եւ Սբ. Գրիգորին ուղղված աղոթքը՝ նրա ամենահայտնի գործը, որը շեփորի մենանվագի բազմաթիվ մշակումներ ունի:

Աշխարհիկի եւ հոգեւորի կապը ի հայտ է գալիս նաեւ «Ֆրա Անջելիկո» սիմֆոնիկ պոեմում: 50-րդ սիմֆոնիայում մարդկանց աշխարհից հոգեւոր ոլորտ անցնելու ունակության լուսաբանումը նրան հանգեցրեց «Անվերջանալի լեռներ ու գետեր» ստեղծագործության կերտմանը, որտեղ երաժշտությունը հոսում է, բարձրանում, ալեկոծվում, ինչպես անվերջության պահը, ընդհատվելով առանց բախումների կամ ռիթմերի, հանդարտ կերպով: Հովհաննեսի համար լեռները խորհրդանշում են հավատը: Նրա առաջին գործերից մեկը՝ Երկրորդ սիմֆոնիան, նույնիսկ կոչվում է «Խորհրդավոր լեռներ»: Արդեն 40-ական թվականներից նա կերտում է երաժշտական միջոցներ, որոնք իրեն թույլ են տալիս ձայնաշխարհ ներմուծել երկրի վերաբերյալ իր հայացքները: Մի կողմից նրա «մտքի շշուկը», այսինքն բազմաթիվ գործիքներով հաջորդական բանաձեւերի կրկնությունը հանգեցնում է ձայնարկությունների միաժամանակյա բաբախյունին. ձայները մնում են չափավորված (այդ միջոցն օգտագործվել է մասնավորապես Լեհաստանում, մոտ 20 տարի անց, բայց տարբեր համատեքստում եւ այլ նպատակով, ինչը չի ժխտում Ալան Հովհաննեսի ժառանգորդությունը): Մյուս կողմից երգահանը կառուցում է յուրաքանչյուրն իր չափն ունեցող փոքրիկ դրվագներ (օրինակ, 5, 7 կամ 11 բաբախյունից կազմված խմբեր), որոնց արդյունքն այս անգամ ոչ թե ժամանակի զգացողության վերացումն է, այլ սիմետրիկությունից խուսափելը, ստեղծելով մեկը մյուսի վրայով սահող շնչառությունների տպավորություն: Այս ամենը միախառնվում է ավանդական ոճին, որը նա ընդլայնում է առանց ոչնչացնելու: Թեեւ ամերիկացի երգահանները հազվադեպ են փայլում համարձակությամբ կամ նորարարությամբ, բացառությամբ մի քանիսի, Հովհաննեսի զուտ ամերիկյան բնավորությունը երեւում է հենց նրանում, որ նա «ակադեմիական» ռեգիստրը հարստացրել է ինչպես օտարերկրյա, այնպես էլ անձնական մշակութային տարրերով:

Մաղթենք, որ Ֆրանսիայում երբեք չկատարված նրա երաժշտությունը իր տեղը գտնի մեր համերգասրահներում, ավելացնելով, որ վերջերս լույս է տեսել համահավաք ձայնասկավառակ՝ նվիրված նրա տավղային եւ գործիքային ստեղծագործություններին: Ուրիշ համահավաք ձայնասկավառակներ արտադրվել են ամերիկյան «Կրիստալ», «Դելոս» եւ «Տելարք» ֆիրմաների կողմից: Ամերիկյան համակարգչային ցանցերում նրան նվիրված են բազմաթիվ էջեր:

Նրա վերջին մեծ ուրախությունը Սիեթլում 1999 թ. դեկտեմբերին, 1936 թ. գրված Թավջութակի կոնցերտի կատարումն էր: Դա մեկն է նրա այն հազվագյուտ պարտիտուրներից, որոնք զերծ են մնացել «հրադատությունից», որի սովորությունն ուներ ինքը (որոշ տվյալներով, նա ոչնչացրել է սեփական երաժշտական 1000 պիեսներ): Այդ գործը դարձավ նրա կարիերայի խոշորագույն հաղթանակներից մեկը:

ՖՐԵԴԵՐԻԿ ՄԱՐՏԵՆ
«Ֆրանս Արմենի»

ԳՐԱԿԱՆ ԱՐԽԻՎ

Գաբրիել Գարսիա Մարկեսի վեպը

«Ազգ»-ի արխիվում պահպանվել է վաղամեռիկ Հենրիկ Լիլոյանի գրություններից մեկը՝ Գաբրիել Գարսիա Մարկեսի վերջին վեպի մասին: Ընթերցողի ուշադրությանն ենք ներկայացնում այդ նոթագրությունը:

Ժամանակակից ամենահանրաճանաչ գրողներից մեկը, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր Գաբրիել Գարսիա Մարկեսը վերջին տարիներին ռեպորտաժների, գրականության եւ գրողների արհեստի գաղտնիքների մասին մեկ գիրք չէ, որ տպագրել է: Սակայն բազմիցս խոստացած նոր արձակը չկար ու չկար: Եվ ահա, վերջ ի վերջո, Մարկեսը ներկայացրեց իր արձակ ստեղծագործությունը:

Վեպը ներկայացվեց անսովոր կերպով, եթե չասենք՝ ստիպողաբար: Մարկեսը ժամանեց Մադրիդ՝ Պիրենեյան թերակղզու եւ Լատինական Ամերիկայի գրողների համաժողովին: Համաժողովը յուրահատուկ անվանում ուներ՝ «Իբերաամերիկյան գրական ստեղծագործության ուժը»: «Ուժի...» հանդիսավոր բացման օրը Ամերիկայի տանը տեղի ունեցավ սկանդալ: Մարկեսը կտրականապես հրաժարվեց ելույթ ունենալուց: Մատնանշելով իր բարեկամին, 1998 թ. Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր, պորտուգալացի գրող Սամարագոյին, նա ասաց. «Թող նա ավելի լավ է բացի հանդիպումը, առաջին ելույթ ունեցողին ավելի շատ են վճարում»: Եվ թեպետ իբերաամերիկյան գրականագետներն ուժգին վանկարկում էին «Գաբո, խոսիր», Մարկեսը, որին երբեմն կլանում է անբացատրելի կամակորությունը, համաժողովի ամբիոն այդպես էլ չբարձրացավ:

Հաջորդ օրը թերթերը նրան խայթելով քննադատում էին երկրպագուների նկատմամբ անարգանքի ու քմահաճության համար: Եվ հանդիպման փակման օրը, բարձրանալով ամբիոն, Մարկեսը հայտարարեց, որ լրագրողներն իրեն ենթարկեցին անտեղի քննադատության: Այնուամենայնիվ Մարկեսն այդպես էլ չխոսեց: Որոշելով ճառի փոխարեն կարդալ դեռեւս չհրատարակված վեպի մի գլուխ, գրողն ասաց. «Յուրաքանչյուր մարդ իր գործը պիտի անի՝ կոշկակարը պետք է ոտնամաններ կարի: Միայն լռություն եմ խնդրում, իսկ եթե որեւէ մեկին ձանձրալի կլինի, թող անձայն հեռանա, որպեսզի չարթնացնի նրանց, ովքեր կքնեն, մինչ ես կկարդամ»:

Այն գլուխը, որը Մարկեսը կարդում էր մոտ կես ժամ, սկսվում է այսպես. «Օգոստոսի 16-ին լաստանավով կինը վերադարձավ կղզի: Վանդակավոր շապիկ ու ջինս էր հագած, ցածր կրունկով ոտնամանով եւ առանց գուլպայի, արեւային հովանոցը ձեռքին, մյուսում՝ լողափի ճամպրուկ...»: Ընթերցվող գլխի սյուժեն համառոտակի այսպիսին է: 52-ամյա Անա Մագդալենա Բախը տարեկան միայն մեկ անգամ է լքում իր տան պատերը, որտեղ ապրում է երջանիկ ամուսնության մեջ, հաջողակ նոտարի հետ: 29 տարվա ընթացքում, ամեն տարի օգոստոսի 19-ին նա ժամանում է հարազատ Կարիբյան կղզիներ, որպեսզի աղքատության մեջ մահացած մոր գերեզմանին դնի մի փունջ ծաղիկներ: Դեպի անցյալը մենակ այդ ուղեւորությունը միակ պայմանն էր, որը Անա Մագդալենան դրել էր իր փեսացուի առջեւ, երբ 23 տարի առաջ համաձայնեց ամուսնանալ:

Գալով գերեզմանատուն, հերոսուհին իմանում է, որ գերեզմանատունը պետք է տեղափոխվի մի այլ տեղ, եւ որ անհրաժեշտ է մի այլ ապաստան գտնել մոր աճյունի համար: Ցնցված, տագնապալի զգացումներով հերոսուհին վերադառնում է հյուրանոց, ռեստորանում պատվիրում է մի գավաթ ջին: «Առաջին կումից հետո աշխարհը փոխվեց: Նա իրեն լավ զգաց, ուրախ, ամեն բանի ընդունակ, սիրունացավ երաժշտության ու ջինու խառնուրդից»: Նրա ու հարեւան սեղանի շուրջ նստած տղամարդու միջեւ առաջացավ ինչ-որ «արեւային հասված»: Անա Մագդալենան նախաձեռնությունը վերցնում է իր վրա, ծանոթանում ամոքված անծանոթի հետ, որը կարմրում էր Անայի հայացքի ներքո եւ նրան տանում հյուրանոցային համար: Իսկ երբ լուսադեմին նա արթնանում է սիրո բուռն գիշերից հետո, սիրեցյալը տակավին չկար: Նա հեռացել էր՝ սեղանին թողնելով 20 դոլար:

Ընթերցման ժամանակ դահլիճում բացարձակ լռություն էր տիրում: Այն պայթեց երկարատեւ օվացիայով, որով իր սիրելիին ներող հանրությունն իր հիացմունքն արտահայտեց լսած տեքստից: Իբերաամերիկյան գրականության ուժը հաստատվեց: Գրողը հայտնեց, որ ինքը կարդաց կարճ վեպի հինգ գլուխներից առաջինը, եւ որ վեպը շուտով կհրատարակվի: Կարդալուց առաջ նա ասաց, որ իր նոր վեպի անվանումը դեռ չի հորինել: Սակայն, վերջ ի վերջո, անվանեց «Կհանդիպենք օգոստոսին»:

ՀԵՆՐԻԿ ԼԻԼՈՅԱՆ

Ձեր գլուխը չի՞ ցավում...

Ամենուր՝ ռաբիս երաժշտություն

Ամեն անգամ ռաբիս երաժշտություն լսելիս հիշում եմ Ռոբերտ Ամիրխանյանի խոսքերը. «Ռաբիսը փչացնում է իսկական երաժշտությունը, այն հանդուրժել չի կարելի»:

Ռաբիսի սիրահարները պնդում են, որ այն, որպես երաժշտություն, ապրելու իրավունք ունի, մանավանդ որ մեծ ժողովրդականություն է վայելում: Իրոք, փողոցում, տրանսպորտում, խանութում, ամենուր հասարակությունը կամա թե ակամա ռաբիս է լսում: Եթե դու կտրականապես դեմ ես այդ ոճին, ապա քո փոքրիկ երեխան, 7 կամ 8-րդ անգամ երգը լսելով, հաճույքով ձայնակցում է երգչին: Բակում, մանկապարտեզում ընկերների մոտ է երգում, նրանց էլ սովորեցնում, ու ռաբիսն այսպես զանգվածաբար տարածվում է: Տարածմանը նաեւ մեծապես նպաստում են երգի բառերը, դրանք առօրյայում շատ գործածվող, հեշտ հիշվող են:

Հարցումներիցս պարզեցի, որ չնայած տարածված կարծիքին, ռաբիս երաժշտություն ոչ միայն 3-րդ մասում ապրողներն են լսում, այլեւ շատ տարածված է նաեւ Արեշում, Նորքում, Երիտասարդական մետրոյի շրջակայքում, իսկ Մալաթիա-Սեբաստիա թաղամասը կարծես ռաբիսի սիրահարների հավաքատեղի լինի: Յուրաքանչյուր երկրորդը, որը մատին մեծ, անմիջապես աչքի ընկնող քարով ոսկե մատանի ունի, ծամոնը բերանին այդ է վկայում:

– Դե, ինչ անեմ, ես ռաբիսով եմ ապրում: Ռաբիսը մի ոճ ա, որ ամբողջ աշխարհում ա տարածված, ասաց Բենոն: Արվեստ ա, որն էսօրվա կյանքն ա ճիշտ ձեւով նկարագրում:

Իսկ Գնելին ամենից շատ հաճելի է Թաթուլ Ավոյանի ձայնը, նրա ձայնի «կլկլոցն» ու «խաղերը»:

Երբ Արթուր Գրիգորյանին հարցրի իր կարծիքը ռաբիս ոճի երաժշտության մասին, նա պատասխանեց. «Միանշանակ՝ պետք է լինի: Դա ցածր որակի երաժշտություն է: Իսկ ցածր որակին, իհարկե, դրական չեմ վերաբերվում: Մենք ուղղակի պետք է փորձենք, որ մեզանում ցածր որակի ոչինչ չլինի: Սովետական շրջանում մեզ մոտ թուրքական երաժշտություն էին շատ լսում, բայց դա ժամանակի հետ անցավ: Ռաբիսի մասսայականությունը նույնպես ժամանակավոր երեւույթ է: Այսօր շուկայում անընդհատ նոր անուններ են ավելանում: Կցանկանայի այդ Աֆոնների, Վլեների, Ուզբեկների ու Արտաշների աչքերի մեջ ուղղակի նայել: Հնարավոր է, որ իրենք շատ լավ մարդիկ են, բայց ոչ երգիչներ: Ժամանակի ընթացքում ամեն ինչ զտվում, մաքրվում է»:

Ռաբիսը մեզանում տարածված է, անշուշտ: Բայց վատն այն է, որ այն նաեւ սփյուռքահայերին է առաջարկվում: Սկավառակները հիմնականում սփյուռքում են թողարկվում՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ այնտեղ տեխնիկական բարձր որակ է: Ու դրանց առաջին օրինակներն էլ հենց այնտեղ են վաճառվում: Փաստորեն հայրենիքից հեռու ապրողները հայրենիքի կարոտն առնելու համար հայկական սկավառակ են գնում ու քանի որ նախընտրում են ցանկացած հայկականը, ինքնըստինքյան սիրում են այդ երաժշտությունը:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Վերապրեցնելով Արաքսի Օհանյանի հիշատակը

Հունիսին Մոնրեալի հայ կաթոլիկական միության թատերախումբը ՀԿՄ կենտրոնի Իփեքյան դահլիճում ներկայացրել է Արաքսի Օհանյանի «Մա՞նչ, թե՞ աղջիկ» (3 գործողություն, մեկ պատկեր) թատերգությունը՝ վերապրեցնելով եգիպտահայ անվանի դերասանուհու եւ թատերագրի հիշատակը ու անմոռանալիորեն զվարթ ու հաճելի մի երեկո պարգեւելով ներկաներին:

Բեմադրությունը, ըստ «Ապագայ» շաբաթաթերթի, իրականացրել է Ռոզալյա Վասիլյանը՝ վաստակաշատ թատերագիր, բեմադրիչ եւ դերասան Դավիթ Էվերեկյանի անմիջական օժանդակությամբ: Դերերում հանդես են եկել Դավիթ Ճարտրյանը, Վիհի Օղաբաշյանը, Գրիգոր Արծյանը, Յուրի Բալասանյանը, Մանվել Աֆարյանը, Դավիթ Էվերեկյանը եւ Ռոզալյա Վասիլյանը: Երաժշտական ձեւավորման եւ ձայնափոխման պատասխանատվությունը ստանձնել են Գրիգոր Արծյանն ու Հայկ Աֆարյանը:

Ավելացնենք, որ չափազանց ծանր ճակատագիր էր բաժին ընկել պիեսի հեղինակին՝ Արաքսի Օհանյանին: Հազիվ քայլել սկսած՝ նա Մեծ եղեռնի օրերին կորցնում է հորն ու մորը: 1919-ին իրեն գտնում է նախ Պոլսի եւ ապա՝ Հունաստանի որբանոցներում: 1927-ին բազմաթիվ թափառումներից հետո հաստատվում է Եգիպտոսում եւ այնտեղ մաս կազմում տեղի գրեթե բոլոր թատերական ձեռնարկներին՝ միշտ ստանձնելով գլխավոր դերեր: Խաղացել է մոտ 400 պիեսներում՝ հանդես գալով նաեւ արաբական թատերական ներկայացումներում եւ ֆիլմերում: 1942–43 թթ. հունական թատերախմբերում իր մասնակցության համար արժանացել է մեծ գնահատանքի: Ունի ինքնագիր յոթ թատերախաղեր եւ ֆրանսերենից թարգմանված բազմաթիվ գործեր: 1952-ին Կահիրեում տոնվել են բեմական գործունեության 25, իսկ 1968-ին՝ 40-ամյակները: 1969-ին «Մա՞նչ, թե՞ աղջիկ» պիեսը ներկայացվել է Բեյրութում: Պիեսը 1960-ին արժանացել է ՀԲԸՄ-ի «Արտավազդ Գույումջյան» թատերական մրցանակին:

Արաքսի Օհանյանը վախճանվել է 1981-ին: Նրա գործերը հստակ դրոշմ ունեն: Բոլորն էլ նուրբ զգացումներով, ընտանեկան տոհմիկ բարքերի եւ անսեթեւեթ սովորությունների խառնուրդով առօրյա կյանքից վերցրած ժողովրդական պատմություններ են՝ գրված պարզ ու հստակ լեզվով:

Հ. Օ.

ԱԶԳ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Հոբելյանական՝ 60-րդ առաջնությունը

Տիգրան Պետրոսյանի անվան Հայաստանի շախմատիստի կենտրոնական տանը երեկ տեղի ունեցավ հանրապետության տղամարդկանց 60-րդ առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի հանդիսավոր բացումը:

Մուտքի խոսքում Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի նախագահ, ՖԻԴԵ-ի պատվավոր փոխնախագահ, ակադեմիկոս Վանիկ Զաքարյանը նշեց, որ առաջնությունը առանձնահատուկ է. հանրապետական ֆեդերացիայի հետ համատեղ այն կազմակերպել ու անցկացնում է Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանությունը: Առաջնությունը նվիրված է հայ-իրանական բարեկամությանը եւ այդ բարեկամության խորհրդանիշ Մեղրու կամրջին: Պրն Զաքարյանը տեղեկացրեց, որ մրցաշարին մասնակցում են հանրապետության 10 ուժեղագույն շախմատիստներ: Նա առաջնությունը հայտարարեց բացված: Հնչեցին Հայաստանի Հանրապետության եւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության պետական հիմները:

Մրցաշարի մասնակիցներին ողջունեց եւ հաջողություն ցանկացավ ԻԻՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Մոհամմադ Ֆարհադ Քոլեյնին: Նա իրավացիորեն նշեց, որ սպորտը ժողովուրդների միջեւ կամրջ, հարաբերություններ հաստատելու հիանալի միջոց է, փոխըմբռնում ձեռք բերելու լավագույն հնարավորություն:

Նույն ոգով արտահայտվեց նաեւ առաջնության մասնակից, գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը: Մեր ուժեղագույն շախմատիստներից մեկը իր եւ խաղընկերների անունից խոստացավ համապատասխան մակարդակի խաղ ցուցադրել մրցաշարում:

Առաջնության բացման արարողությանը ներկա էր եւ ողջույնի խոսք ասաց ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի փոխնախարար Իշխան Զաքարյանը: Նա հույս հայտնեց, որ շախմատային երկիր Հայաստանի հոբելյանական առաջնությունում նոր մարզական ու ստեղծագործական նվաճումներ կլինեն, քանի որ դրան կնպաստեն երկու բարեկամ երկրների ներկայացուցիչների համատեղ կազմակերպական ջանքերը: Փոխնախարարը հայտնեց մի «գաղտնիք», որը ներկաներին հաճելիորեն զարմացրեց: Պարզվում է՝ պրն Քոլեյնին ոչ միայն շախմատի մեծ սիրահար է, այլ նաեւ ժամանակին զբաղվել է այդ գեղեցիկ մարզաձեւով. նա 1973-75 թթ. եղել է Իրանի պատանիների չեմպիոնը:

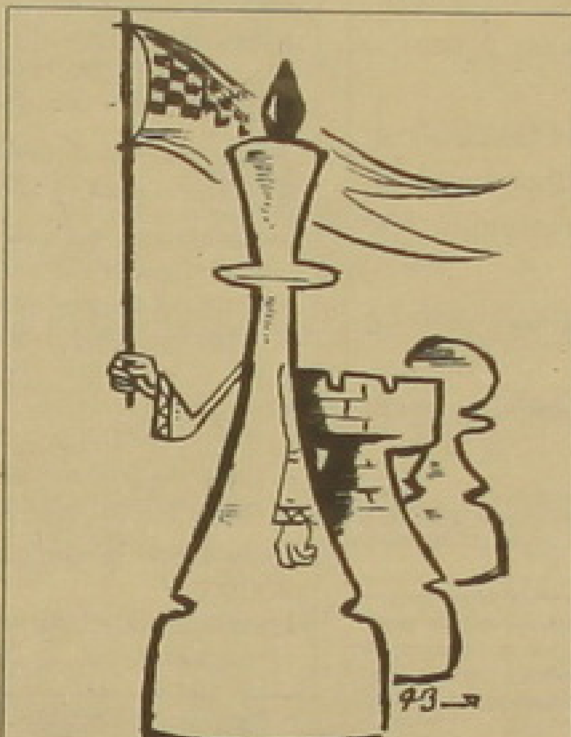

Հանդիսավոր մասից հետո առաջնության գլխավոր մրցավար, միջազգային կարգի մրցավար Աշոտ Վարդապետյանը նշեց, որ սկսվող մրցապայքարը որոշ առումներով ռեկորդային է. 10 մասնակիցների միջին վարկանիշը անգամ խաղեր է՝ 2520, իսկ մրցաշարը համապատասխանում է ՖԻԴԵ-ի դասակարգման 11-րդ կարգին: Նա ավելացրեց, որ սահմանված են միջազգային նորմաներ, գրոսմայստերի՝ 9 հնարավորից 6 միավոր, եւ միջազգային վարպետի՝ 4 միավոր: Ճիշտ է, վերջինիս համար պետք է պայքարի միայն տղամարդկանց մրցավեճին մասնակցող գեղեցիկ սեռի միակ ներկայացուցիչը՝ կանանց միջեւ միջազգային գրոսմայստեր Էլինա Դանիելյանը: Հենց նրան էլ առաջինը վիճակահանությանը մասնակցելու հրավիրվեց գլխավոր մրցավարը: Էլինային բաժին հասավ... վերջին համարը: Այդ համարներ քաշեցին մյուսները՝ ըստ իրենց անհատական վարկանիշների: Ահա թե մրցաշարային աղյուսակում ինչ հերթականությամբ դասավորվեցին մասնակիցները՝ 1. մ. գ. Աշոտ Անաստասյան, 2. մ. գ. Կարեն Ասրյան, 3. մ. վ. Արմեն Եղիազարյան, 4. մ. վ. Արա Մինասյան, 5. մ.գ. Լեւոն Աղոնյան, 6. մ. գ. Արտաշես Մինասյան, 7. մ. վ. Գաբրիել Սարգսյան, 8. մ. վ. Տիգրան Նալբանդյան, 9. մ. գ. Սմբատ Լպուտյան, 10. մ. գ. Էլինա Դանիելյան:

Այսօր կայանալիք առաջին տուրում կհանդիպեն հետեւյալ զույգերը. Անաստասյան-Դանիելյան, Սարգսյան-Լպուտյան, Եղիազարյան-Նալբանդյան, Արա Մինասյան-Սարգսյան, Աղոնյան-Արտ. Մինասյան: Խաղերը կսկսվեն ժամը 15:00-ին: Առաջնությունը կավարտվի սեպտեմբերի 7-ին:

Ավելացնենք, որ առաջնության մասնակիցները կպայքարեն ոչ միայն չեմպիոնի կոչման եւ մրցանակային տեղերի համար, այլեւ՝ համապատասխանաբար ոսկե, արծաթե, բրոնզե մեդալների, ինչպես նաեւ բազմաթիվ մրցանակների համար:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հանրապետականը փորձարկվեց

Վերակառուցման «եզրագծին» հասած Հանրապետական մարզադաշտում ստուգողական խաղ անցկացրին Հայաստանի ազգային եւ երիտասարդական հավաքականները: Հիշեցնենք, որ երկու թիմերն էլ

պատասխանատու մրցումների են պատրաստվում. առաջինը հանդես կգա աշխարհի առաջնության, իսկ երկրորդը՝ Եվրոպայի առաջնության ընտրական խաղերում:

Գեղատեսիլ մարզադաշտը, դաշտի հրաշալի խոտածածկը տրամադրեցին աշխույժ, անկաշկանդ խաղի: Մարզումային բնույթի այս հանդիպման ընթացքում ավելի փորձառուների առավելությունն ակնհայտ էր. ազգային հավաքականը երիտասարդներին հաղթեց 5-1 հաշվով: Գլխավոր թիմից գոլերը խփեցին Արմեն Շահգելդյանը՝ 2 (երկուսն էլ՝ 11 մ տուգանային հարվածով) եւ Արտավազդ Քարամյանը՝ 3:

Սուպերգավաթը՝ «Գալաթասարային»

Մոնակոյում կայացած ֆուտբոլային խոշոր տոնահանդեսի պսակը Սուպերգավաթի խաղարկությունն էր, որին մասնակցեցին Չեմպիոնների լիգայի հաղթող «Ռեալը» (Մադրիդ) եւ «Գալաթասարայը» (Ստամբուլ):

Հանդիպումն ընթացավ հավասար պայքարում: Հաշիվը 41-րդ րոպեին բացեց «Գալաթասարայը». բրազիլացի Մարիո Ժարդելը, որին թուրքական ակումբը վերջերս է գնել պորտուգալական «Պորտո» թիմից, հստակորեն իրացրեց 11 մ տուգանային հարվածը: Խաղավարտից 10 րոպե առաջ իսպանացի Ռաուլը հաշիվը դարձրեց 1-1, եւ, կրկին, 11 մ հարվածով: Քանի որ խաղի հիմնական 90 րոպեների ընթացքում ոչ-ոքի արձանագրվեց, նշանակվեց լրացուցիչ ժամանակ: Եվ այստեղ կրկին աչքի ընկավ Ժարդելը. 103-րդ րոպեին նա խփեց վճռական գոլը եւ 2-1 հաշվով հաղթանակ բերեց «Գալաթասարային»՝ դառնալով հանդիպման իսկական հերոսը:

ԹԵՆԻՍ

ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը սկսվեց

Նյու Յորքում մեկնարկեց «Մեծ սաղավարտ» շարքի վերջին մրցաշարը՝ ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը: Այս չափազանց հեղինակավոր մրցումների հաղթողների կոչման, ինչպես նաեւ ընդհանուր առմամբ 13 մլն դոլար պարգեւավճարների համար պատարեզ են մտել աշխարհի բոլոր ուժեղագույն թենիսիստներն ու թենիսիստուհիները: Նրանց թվում է նաեւ մեր Սարգիս Սարգսյանը:

Ավելացնենք, որ ԱՄՆ-ի առաջնությունը շատ մասնակիցների համար վերջին մրցաշարն է Սիդնեյի օլիմպիական խաղերից առաջ:

Կիրակի օրը երկու խոշոր մրցաշարեր ավարտվեցին Միացյալ Նահանգներում:

Լոնգ Այլենդի մրցաշարի եզրափակչում հանդիպեցին շվեդ թենիսիստներ Մագնուս Նորմանը եւ Թոմաս Էնկվիստը: 6-3, 5-7, 7-5 հաշվով հաղթեց եւ գլխավոր մրցանակը նվաճեց Նորմանը:

Նյու Հեյվենում անցկացված մրցումների հաղթողի կոչումը վճռական խաղում վիճարկեցին ամերիկուհիներ Վենուս Ուիլյամսը եւ Մոնիկա Սելեշը: Ուիլյամսը փաստորեն՝ 6-2, 6-4 հաշվով, պարտության մատնեց մրցակցուհուն:

Փորձե՛ք լուծել

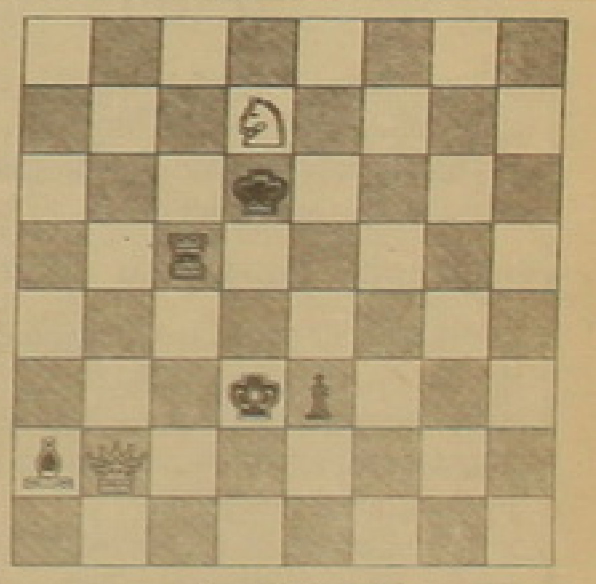

Մատ 2 քայլից

Մեր տպագրած նախորդ 2 քայլանի խնդրի պատասխանն է 1.Աa7:

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

2. Սինա: 3. Յագո: 5. Սավուղ: 6. Սիրակ: 8. Բելա: 9. Ոռոմ: 10. Հողակատ: 11. Սիզիփոս: 12. Ղազարոս: 13. Աղենոմա: 15. Եսայի: 17. Տաղ: 18. Միֆ: 22. Սուրահ: 23. Մեռոն: 25. Երեւի: 26. Որոտ: 28. Աբել: 29. Րոպե:

Հորիզոնական

1. Իսրայել: 4. Ներսիսյան: 7. Բաբելոն: 10. Հայրոս: 12. Ղափամա: 14. Ղեկ: 16. Զմռուխտ: 18. Մարկիզ: 19. Աղասի: 20. Փայծաղ: 21. Ֆոսֆոր: 22. ՍԻՄ: 24. Պետրոս: 27. Սահարա: 30. Պիղատոս: 31. Հովհաննես: 32. Գալիլեյ:

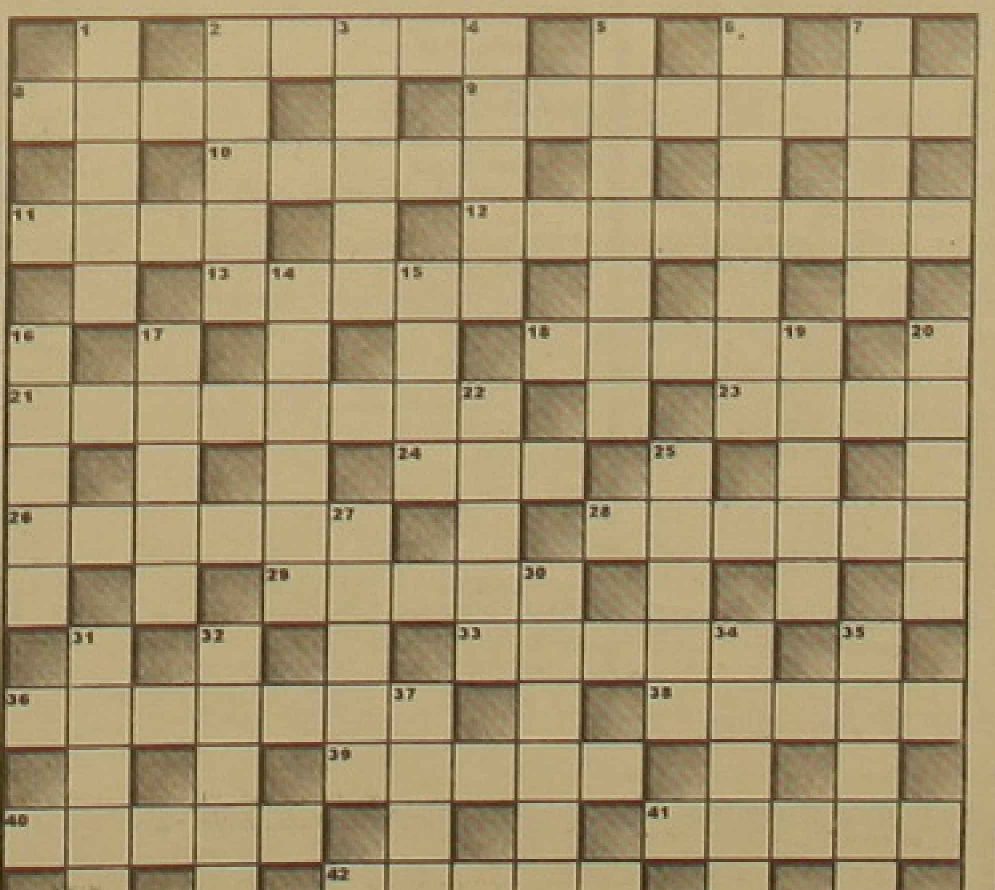

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ: 2. Կիլիկյան քաղաք-նավահանգիստ: 8. Կոակի փոքրագույն մասնիկ: 9. Գալիքի մասին «էս գլխից» տեղեկացնող «երեւույթ»: 10. Կոնական «շեղում»: 11. Ֆրանսիական «կինոքաղաք»: 12. Ներին հոսի համար: 13. Մոլեգին զայրույթ, բարկություն: 18. Մարիսին «պսակողը»: 21. Ռուսական «կայսերական» ոսկեդրամ, որը հասել է 1755 թվականից: 23. Մայքլ Ջեքսոնի «կնքամայրը»: 24. Ճակատի եւ աչքի միջեւ գտնվող «հուշագրություն»: 26. «Երաժշտական» կլիմա: 28. Իրականության երգիծական պատկերման տեսակ: 29. 100 մետր հեռահարությամբ «բելգիացի» ատրճանակ: 33. Թումանյանի «խելքից պատուհասը»: 36. Ստեղծագործությունների շարք, ծաղկաքաղ: 38. Չադ լճի «համաստեղանաստերերից»: 39. Մթնոլորտային դեֆիցիտ՝ անապատում: 40. «Առանձնատուն», ուր Հ. Բիչեր-Ստոուն՝ «բնակեցրել էր» Թոմ քեռուն: 41. Միայն «Կարպացեն» բառից «պեղում» հոռոմնացի սենատոր: 42. Քիմիական տարրերի եւ թթվածնի «ունիա»:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ: 1. Թրված գինի: 2. Բաժիմաստը «եռանգավորող» մասնիկ: 3. Սպիտակ տան տերը՝ Վաշինգտոնից հետո: 4. Ընտանիքի եւ ծառնի «միավոր»: 5. Հովհ. Թումանյանի՝ «տառասխալով» լեգենդը: 6. Ռուսական «գմփոր բեյաշիմարար»: 7. Հիվանդածին նվազագույն էակ: 14. Վարդան Աճեմյանի կյանքի ուղեկիցը: 15. Ռեակտորի «լցանյութ»: 16. Եւ Ստեփանյան, եւ Չալդրանյան: 17. Երբ իրար «բարեւում են» ձեռքն ու այտը: 19. Այդ թռչնակին զովերգել է ինքը՝ Մեծն Կոմիտասը: 20. Հոլիվուդյան արձանիկ: 22. Տնամերձ տարածք՝ կիսամերկ մարդկանց համար: 25. Քաղաքային օազիս, սիզամարգ: 27. Թանկարժեք քարերի զանգվածի միավոր: 30. Ծովային «պողոտա»: 31. Բնագավառ կամ ասպարեզ, միջավայր կամ շրջապատ: 32. Ամբողջի մաս, կտոր: 34. Բազմակի օգտագործման գլանակ: 35. Սկանդալային անկարգություն: 37. Ուղեղի «խոսակցական համարժեքը»:

Շաբաթօրյա «Ազգի» մրցանակային խաչբառը ճիշտ լուծել եւ արժեքավոր մրցանակին արժանացել է Վարդան Նիկողոսյանը:

Մրցանակային հաջորդ խաչբառը կտպագրվի «Ազգի» սեպտեմբերի 2-ի համարում:

Փորձե՛ք լուծել, եւ արժեքավոր մրցանակը Ձե՛րն է:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Զավեն Գրիգորյանը նշանակվել է ՀՀ Սյունիքի մարզպետի տեղակալ

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄՆԱՐՔ: Ինչպես հաղորդեցին ՀՀ կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունում, ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի օգոստոսի 28-ի որոշումներով Արա Հարությունյանը նշանակվել է Հայաստանի Հանրապետության սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամի նախագահի տեղակալ: Մայիս Թունյանն ազատվել է Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզպետի տեղակալի պաշտոնից: Զավեն Գրիգորյանը նշանակվել է Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզպետի տեղակալ:

Բռնցքամարտիկը ընդդեմ մանկավարժության

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պետական եկամուտների նախարարության Գուգարքի տարածաշրջանի մաքսանենգության դեմ պայքարի բաժնի պետ է նշանակվել վանաձորցի անվանի բռնցքամարտիկ Սամսոն Խաչատրյանը: Պարոն Խաչատրյանը նախկինում աշխատել է այդ պաշտոնում, սակայն ազատվել էր աշխատանքից: Իրազեկ աղբյուրի վկայությամբ, նախկին բռնցքամարտիկը այդ հարցով դիմել էր դատարան եւ ի վերջո վերականգնվել պաշտոնում:

Ցուցահանդես

Սեպտեմբերի 2-ին, ժամը 15-00-ին Հայաստանի նկարիչների միությունում՝ Աբովյան 16, կբացվի Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ Ռուբեն Ադալյանի հետահայաց անհատական ցուցահանդեսը (գրաֆիկա, կոլաժ):

Ցուցահանդեսը բաց է ամեն օր, բացի երկուշաբթի օրերից, ժամը 11-17-ը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ARMENTEL

Հայտարարություն

Արմենտելը հայտարարում է բժիշկ թերապևտ-ստոմատոլոգի մրցույթ:

Պահանջվում է.

Բարձրագույն մասնագիտական կրթություն, համապատասխան արտոնագիր, մասնագիտական նվազագույնը 5 տարվա աշխատանքային փորձ:

Ցանկացողները մինչեւ 04.09.2000 թ. կարող են դիմել Երեւան, Սպարոնյան 2, կադրերի ղեկավարման վարչություն, 516 սենյակ, հեռ. 28 23 22:

Անհրաժեշտ է ներկայացնել ինքնությունը հաստատող եւ կրթության վերաբերյալ փաստաթղթեր, համառոտ կենսագրական տվյալներ (ռեզյումե):

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՋ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱՍՏՂԻԿ» համամայնքային երեխաների ծնողների միությունը Երեւան քաղաքի Հանրապետության եւ Ազատության հրապարակներին հարող փողոցների անցումների վերակառուցման, շինարարական աշխատանքների իրականացման համար հայտարարում է մրցույթ:

Պայմանների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություններ եւ անհրաժեշտ փաստաթղթերի փաթեթը կարելի է ձեռք բերել «Աստղիկ» համամայնքային երեխաների ծնողների միությունում, որը գտնվում է Երեւան, Չարենցի 1, 4-րդ հարկ («Հայնախագիծ» ինստիտուտի շենք) հասցեում մինչեւ ս.թ. սեպտեմբերի 5-ը ներառյալ:

«Աստղիկ» միությունը հրավիրում է մասնագիտական շինարարական կազմակերպություններին մասնակցելու խորհրդատվական ժողով-կոնֆերանսին՝ ս.թ. սեպտեմբերի 8-ին, ժամը 11:00-ին վերոհիշյալ հասցեով:

Մրցույթին մասնակցելու համար պահանջվող փաստաթղթերի ներկայացման ժամկետը սահմանվում է մինչեւ սեպտեմբերի 12-ի ժամը 17:00-ը:

Մրցույթը տեղի կունենա սեպտեմբերի 14-ին, ժամը 12:00-ին, Երեւան, Չարենցի 1, 4-րդ հարկ հասցեում:

Հեռ. 57-51-85, e-mail; levast@netsys.am

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ

Օժանդակության հիմնադրամը

Հայտարարում է կրթաթոշակ ստանալու մրցույթ՝ Բուլղարիայի ամերիկյան համալսարանում սովորելու նպատակով:

Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է

- լինել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի.
- դպրոցն ավարտած լինել մինչեւ 2001 թ. օգոստոս ամիսը.
- անգլերենի լավ իմացություն՝ բանավոր եւ գրավոր.
- չլինել բարձրագույն ուսումնական հաստատության ուսանող:

Չորս տարի սովորելուց հետո համալսարանը շնորհում է բակալավրի աստիճան՝ հետեւյալ մասնագիտություններով՝

- ամերիկյան ուսումնասիրություններ
- կիրառական տնտեսագիտություն
- բիզնեսի կառավարում
- համակարգչային գիտություն
- անգլերեն լեզու
- պատմություն
- ժուռնալիստիկա եւ զանգվածային հաղորդակցություն
- քաղաքագիտություն եւ միջազգային հարաբերություններ
- հարավ եւ արեւելաեվրոպական ուսումնասիրություններ:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ հոկտեմբերի 20-ը, ժամը 16:30, 2000 թ.

Լրացուցիչ տեղեկությունների եւ դիմումների համար դիմել Երեւան, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ. 54-21-19, 54-17-19, 54-39-01:

Full-Time Position Announcement

Bankruptcy/Liquidation Consultant

USAID-funded privatization project is seeking professional, mature, responsible person to work on bankruptcy and liquidation issues.

Requirements:

- University degree in economics/finance preferable
- Experience in finance-related field
- Excellent writing and editing skills in Armenian language
- Good English language skills, written and spoken
- Ability to work as part of a team

Please send resume in English by fax or e-mail to the attention of "Bankruptcy/Liquidation Consultant" by September 4, 2000. Telphone or personal inquiries are not encouraged.

Email: IBTCI@arminco.com
Fax: 523759

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ՖՈՆԴ
FUND FOR ARMENIAN RELIEF

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԱՊԱԳԱ ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒՐՍԵՑԻՆԵՐԻ

Ամերիկայի Հայ օգնության ֆոնդը (ՀՕՖ) «Մաթեւոսյան կրթավճար» ծրագրի շրջանակներում պետական բուհերի (ԵՊՀ, ժող. տնտ. ինստ.) այս տարվա դիմորդների համար, ովքեր անցել են 1-ին կուրս, հայտարարում է մրցույթ, որի արդյունքում 10 հաղթողների ուսման վարձը, լրիվ տեւողությամբ, լիովին կվճարվի ՀՕՖ-ի կողմից:

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն դիմորդները, որոնք՝

ա) ունեցել են բարձր առաջադիմություն դպրոցում (միջնակարգ կրթության վկայականի միջին գնահատականը 4,5 բարձր է), ավարտական քննությունները հանձնել են գերազանց, իսկ ընդունելության քննությունները՝ բարձր գնահատականներով, սակայն մրցույթով դուրս են մնացել անվճար ուսուցման ցուցակներից եւ օգոստոսի 30-ի տվյալներով անցել են վճարովի ուսուցման բաժիններ,

բ) պետական բուհերի դիմորդներ են՝ տնտեսագիտություն, կառավարում, իրավագիտություն, միջազգային հարաբերություններ, լրագրություն մասնագիտությունների գծով,

գ) սոցիալապես կարիքավոր ընտանիքներից են,

դ) համաձայն են ուսման ավարտից հետո նվազագույնը 5 (կամ իրենց ուսման տարիների չափով) տարի ապրել եւ աշխատել Հայաստանի Հանրապետությունում կամ Արցախում:

Վերջին կետի վերաբերյալ ՀՕՖ-ի եւ ուսանողի միջեւ կնքվում է պայմանագիր, որի խախտման դեպքում տվյալ ուսանողը կամ նրա ընտանիքը պետք է փոխհատուցեն ուսման հետ առնչվող ՀՕՖ-ի կատարած ծախսերը՝ հավելավճարով:

Ուշադրությո՛ւն.

Ուսման ընթացքում ուսանողի առաջադիմության անկման կամ նրա ընտանիքի սոցիալական վիճակի բարելավման դեպքում ՀՕՖ-ը կդադարեցնի ուսման վարձի վճարումը: Մրցույթին մասնակցել ցանկացող դիմորդները, որոնց տվյալները համապատասխանում են վերոհիշյալ պայմաններին, կարող են ներկայանալ ՀՕՖ-ի Հայաստանի մասնաճյուղի գրասենյակ եւ լրացնել համապատասխան դիմումի ձեւը: Դիմումին կից պետք է ներկայացնել անձնագիր (պատճեն), միջնակարգ կրթության վկայական (պատճեն), ընդունելության քննությունների քննաթերթիկ, համապատասխան տեղեկանք վճարովի ուսուցմամբ ուսանող դառնալու վերաբերյալ, ընտանիքի սոցիալական անձնագիր (պատճեն): Անհրաժեշտության դեպքում կարող են պահանջվել նաեւ տեղեկանքներ բնակության վայրից, համայնքի սոցիալական ծառայությունից եւ այլն:

Դիմումներն ընդունվում են 2000 թ. օգոստոսի 31-ից սեպտեմբերի 3-ը ներառյալ: Սույն մրցույթի արդյունքները կամփոփվեն ս. թ. սեպտեմբերի 15-ին: Խնդրվում է չզանգել եւ անձամբ ներկայացնել անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը:

Հասցեն՝ Երեւան, Խորենացի 22

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

29 օգոստոսի

Հ1

9.00, 13.00, 17.00, 21.00, 23.40 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Ջեկինա Գոնզագա»
10.10 Փաստագրական շարք «Վերջին օրը», «Թոմաս Էդուարդ Լոուրենս»
10.20 «02»
10.55 Գ/ֆ «Մի անիծյալ օր դժոխքում»
12.20 Կուլիսների ետեւում
12.40 Բարի ախորժակ
13.20 Ռուբիկոն+
17.20 Անցած, բացվիր
18.00 Հեռուստասերիալ «Ջեկինա Գոնզագա»
19.00 Հենց այնպես
19.10 Հեռուստալոտո
(Արտանյալային հեռարձակմամբ՝
19.10 Փաստագրական կինոնկար «Երեւանյան երազողները»)
20.00 Տեսաֆիլմ «Երկու կրակոց»
20.35 Տուն-տունիկ
21.40 Պրեմիերա
21.55 Գ/ֆ «Կենդանի փախուստ»
00.00 Ռուբիկոն+

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.30 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 «Կինոյա կրիաները», սերիալ «Շների աշխարհ»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լրաբեր
20.35 Ռ. Սամիխանյանի «Հարցեր»
21.20 «Օրը»
22.25 «1-02»
22.30 «Չեղնահարկ»
22.50 «Քնում ու անում իմ գազան»
(24.00 Լրաբեր)

ԳԱ

19.05 Չղջիկ
19.30, 21.30, 00.00 Մուտհանդակ
20.00 Մուլտֆիլմ
20.10 Հռայիկ
20.30 Գիտաստղեր
21.00 Խուժան ալիք
22.05 Գ/ֆ «Երկուսն ավելին շատ են»
00.35 Ակնթարթ
00.40 Գ/ֆ «Կատաղած շների ժամանակը» (դրամա)
(Ավարտին՝ Մուտհանդակ)

Ա1+

7.00 Բարի առավոտ
10.00, 16.00, 19.00, 00.25 Նորություններ
10.20 Սերիալ «Բաքելոնյան աշտարակ»
16.20 Մուլտսերիալ «Ուղևականներ որսացողները»
16.45 «Լեռան արևը»
17.10 ... Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.45 Համով պատմություններ
17.55 Սերիալ «Բաքելոնյան աշտարակ»
19.30 Գ/ֆ «Անկոչ ընկեր»
21.15 Սպասիր ինձ
22.00 Ժամանակ
22.45 Սերիալ «Բացարձակ անվտանգություն»
23.40 Էդ. Ռաձինսկի «Ստալինի հանելուկները»
00.40 Ա. Գորդոն «Սղոցությունների հավաքածու»
01.10 «Սուր երկնակամար»

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
7.15-10.20 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.20, 9.30 Ընտանեկան նորություններ
8.15 Սանրամասներ
8.30, 10.15 Սեւով սպիտակի վրա
8.35 РТР-ի փոստը
10.35 Մուլտսերիալ «Նոյյան տապան»
11.00 Սերիալ «Սանտեկա»
12.30 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.30 Թոք-շոու «Ինչ է ուզում կինը»
14.00 Հին բնակարան
15.30 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
16.25 Սերիալ «Հառուսներն ու նշանավորները»
17.20 Սերիալ «Հասարակ ճշմարտություններ»
18.30 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
19.00 Սերիալ «Կոմսուհի դը Մոնսոռո»
20.00 Սերիալ «Սիրո պատմություն»
21.30 Սանրամասներ
21.55 Ջուլյա Ռոբերտսը «Խոսելու շատ բան կա» ֆիլմում (ԱՄՆ)
00.30 «Լուրերից» հետո
00.40 Տղամարդը եւ կինը. Վալենտինա Լեոնտեւա
01.30 Գ/ֆ «Հրեշտակները երկնքից»
03.15 Վ. Մոդեստեւ-70
03.45 Հերթապահ բաժանմունք

@rminco Global Telecommunications
Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1311 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 28. 08. 2000 Գինը 100 դրամ